LKA

neprikl ausoma lietuva

Mr. J. Ruzienius
19265 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Montrealis • 1971. VIII. 25 • Nr. 1260

LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

Nixonas įvedė kainų kontrolę

PASTANGOS STIPRINTI DOLERĮ

Prietaringiesiems tai galėjo būti labai "netikusi" diena. Penktadienį, rugpiūčio 13 d., JAV prezidentas Niksonas sušaukė savo patarėjus ir visą naktį tarėsi, kokių priemonių imtis, kad būtų sustiprinta dolerio padėtis ir krašto ekonominis gyvenimas būtų įstatytas į sveikus rėmus.

Sekmadienį Amerikos prezidentas pasauliui paskelbė, ką jis su savo patarėjais nusprendė. Atrodo, visi buvo nustebę, žinia netrukus pasiekė televizijos ekranus ir laikraščių pirmuosius puslapius, nors ekonomistai vėliau tvirtino, kad JAV vyriausybės numatytosios priemonės esančios logiškos, ir panašių priemonių iš anksto galima buvo tikėtis.

Jau daugiau kaip 40 metų doleris yra tarptautinė valiuta, kitos valstybės doleriu dažnai pagrindžia savo pinigus, doleris naudojamas kaip tarptautinių mainų vienetas, o JAV vyriausybė dolerį dengė auksu, pasižadėdama už vieną unciją aukso išmokėti 35 dolerius arba atvirkščiai. Tokiu būdu doleris ilgai išsilaikė kaip "brangiausias" ir patikimiausias pinigas pasaulyje.

Tačiau ekonominė padėtis ilgainiui keitėsi. Ir kitų valstybių ūkis vystėsi, gamyba ir tarptautinė prekyba augo. Nežiūrint to, dolerio vertė liko nerealistiškai aukšta tarptautiniuose mainuose. Kiekvienas šiaurės Amerikos gyventojas tuo galėjo įsitikinti, keliaudamas po Europą arba Aziją. Iškeitęs savo dolerius į vietos pinigus, jis daug ką galėjo žymiai pigiau įsigyti, negu būtų mokėjęs Amerikoje.

Kitom valstybėm buvo naudinga ilgiau išlaikyti brangų dolerį ir tuo pačiu, palyginti, pigią savo krašto valiutą. Tada tarptautinėje prekyboje, daug pigesni tokio krašto gaminiai, ir daug lengviau parduoti užsieniuose.

Todėl prezidento Niksono pirmutinis žingsnis ir buvo paskelbti, kad JAV laikinai suspenduoja savo pažadą dolerį keisti į auksą. Be to, JAV visiems importams taikys 10 nuoš. specialų mokestį, tuo būdu pakeldamos užsienio gaminių kainas Amerikoje. Be kitų priemonių, JAV vyriausybė 90-čiai dienų sustabdė bet kokį kainų ir algų kėlimą.

Praktiškai Niksono paskelbtos priemonės reiškė, kad Amerika netiesiogiai savo valiutos vertę sumažino. Vašingtono tikslas yra, kad pirmoje eilėje Japonija ir Vakarų Vokietija, kurios labai daug eksportuoja į Ameriką, pakeltų savo valiutų vertę, taigi faktiškai padidintų savo gaminių tarptautines kainas. Laisvoje biržoje Vakarų pasaulyje dolerio vertė savaime krito iki 10 nuoš. Japonijoje ir Vakarų Europoje pradėjo kristi akcijų ir paskolos lakštų kainos.

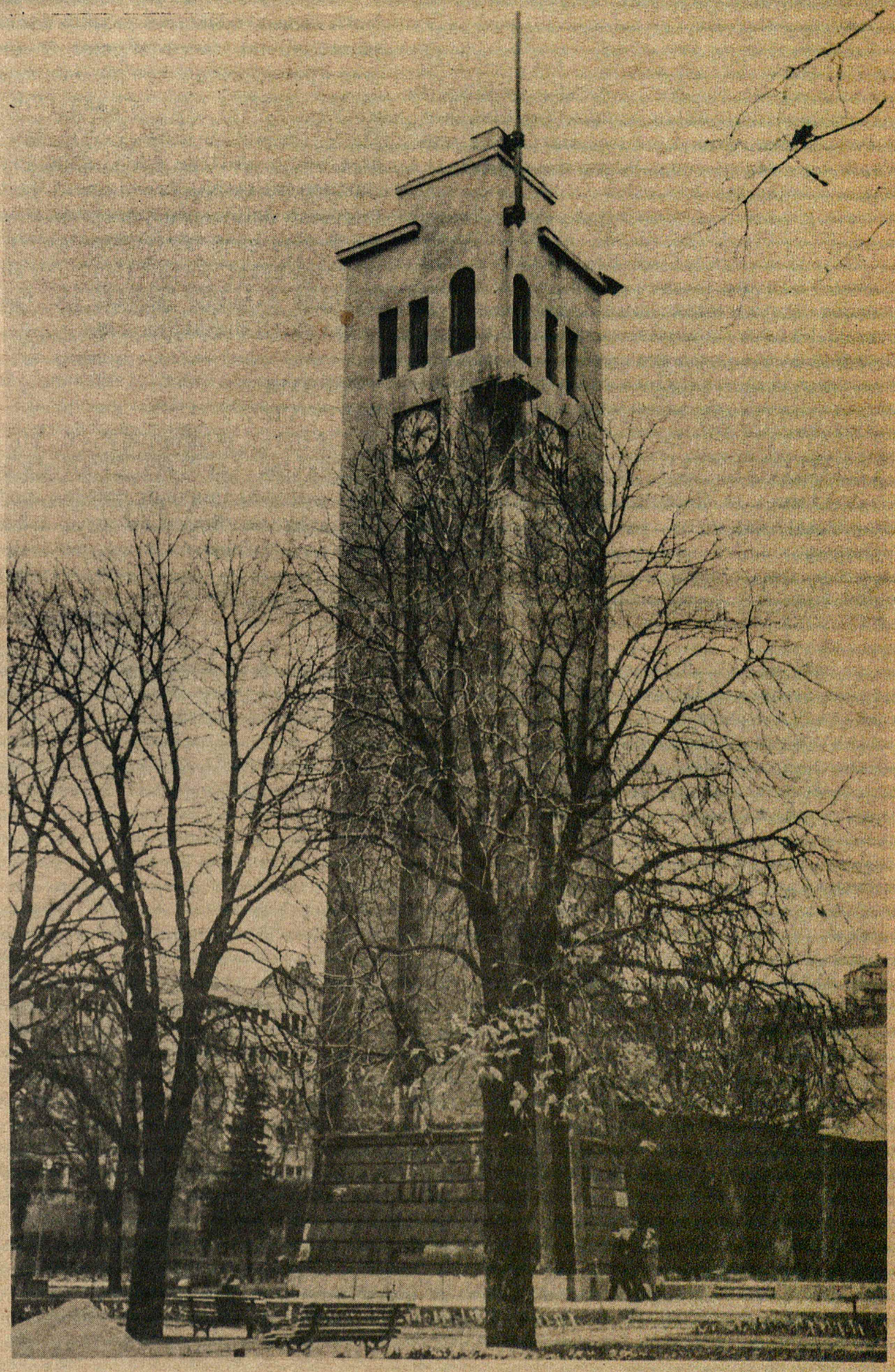

Kanada yra didžiausias Amerikos tarptautinės prekybos partneris. Ypač daug Kanados gaminių išvežama į JAV, todėl 10 nuoš. specialus mokestis labai rimtai gali paliesti krašto ir taip negaluojančią ekonomiją. Atostogaveęs Kanados ministras pirm. P. E. Trudeau grįžta į Otavą, kelių ministrų delegacija iš Otavos vyksta į Vašingtoną. JAV pareigūnai ir ministrai pareiškia, kad specialių lengvatų Kanadai nedarysią. Kanadiečiai mano, kad turėtų daryti, nes Kanada juk neturi būti skriaudžiama, jei vokiečiai ir japonai dirbtinai savo valiutą laiko pigia.

Kvebeko premjeras R. Bourassa pareiškia, kad JAV priemonės gali uždaryti apie pusę Kvebeko pramonės ir bedarbių

KELIAMA Į 5 PSL.

DIENOS TEMOMIS

ARISTOKRATIŠKIEJI DIENRAŠČIAI

Taip kaip Westminsteris kad laikomas visų parlamentų motina, taip ir Londono The Times dienraštis dažnai statomas pavyzdžiu pirmojo iš tikrųjų demokratiško, nors esmėje konservatyvaus, gerai informuoto, blaiviai komentuojančio ir kultūringai redaguojančio laikraščio. Ir šiandieną nedaug pasaulyje yra dienraščių, kurie tokiomis savybėmis gali būti prilygintini londoniškiui The Times.

Prie tų iškiliųjų leidinių aristokratijos gal galėtume priskirti toje pačioje Anglijoje leidžiamą nuosaikiai liberalų The Guardian, prancūzų Le Monde, kartais "vieninteliu Amerikos laikraščiu" vadinamu The New York Times, jam įkandin pastaraisiais metais sekančiu The Washington Post, ir tai... beveik viskas.

Milano Corriere della Sierra, iš tiesų gerai ir nuosaikiai redaguojamas, į pasaulinio dienraščio lygį įkopti neįstengia, JAV, Kanados dienraščiai iš vidutiniškumo neišsivaduoja dėl savo provincializmo, o iki Hitlerio tironijos pasaulyje vyravusi vokiečių spauda šiandieną negali pasigirti nė vienu pasaulinio lygio ir reikšmės dienraščiu ...

LAIKRAŠTINĖS NAUJIENOS

Lietuva ir lietuviškieji reikalai ne taip jau retai, sakytume, net, palyginti, dažnai prasiskverbia į vietinę spaudą Vakaruose. Kas dvi tris savaites Kanados provincijos laikraščiuose arba ir didmiesčių dienraščiuose dedami aprašymai apie lietuvius, dažnai ir mūsų tautinių šokėjų nuotraukos išspausdinamos. JAV laikraščiai apie lietuvius dažnai užsimena, kai jų renginius aplanko politikai. Vasario 16 gimnazijos Kalėdų eglutę, pavyzdžiui, visuomet aprašo vietinis vokiečių dienraštis. Ir taip panašiai.

Žinoma, tokie įvykiai, kaip Brazinskų, Simokaičių, Simo Kudirkos, patys savaime yra laikraštinė naujiena, ir jie vien dėl to patenka ne tik į vietinės, bet ir pasaulinės spaudos skiltis. Lietuvių pastangų ir kokių nors "paspaudimų" nė nereikia. Jau daug rečiau pasaulinėje spaudoje užtiksime rašinių apie Lietuvą ir lietuvius, kai patys įvykiai nėra pasaulinės plotmės sensacija.

Štai, prieš keletą mėnesių prie New York Times redakcijos pastato demonstravo jauni lietuviai, latviai ir estai. Batuno organizacijos suorganizuotų demonstrantų delegacija pagaliau buvo priimta ir dienraščio vieno redaktorių, iš kurio buvo reikalaujama dienraščio skiltyse skirti daugiau dėmesio Baltijos valstybių reikalams. Redaktorius teisinosi, dalinai pagrįstai ("sunku iš Baltijos kraštų gauti autentiškų žinių"), dalinai lengvapėdiškai, bet pagaliau jauniesiems baltiečiams pažadėjo "pasistengti" baltų klausimui skirti didesnį dėmesį.

TRUPUTIS SKEPTICIZMO

Iš tikrųjų palaipsniui N. Y. Times skiltyse Estijos, Latvijos ir Lietuvos klausimais buvo spausdinamą daug daugiau medžiagos, negu anksčiau. Beveik atrodytų, kad demonstracija, piketavimas ir, gal būt net delegacijos argumentai paveikė įtakingiausio Amerikos dienraščio redaktorius ...

Nenorėdami nuvertinti Batuno padėtųjų pastangų, kurios kiekvienu atveju, baltiečių reikalui tegalėjo pasitarnauti, o tik jau nepakenkti, vis dėlto esame linkę būti truputį skeptiški. N. Y. Times redaktoriai juk labai gerai žino, kiek lietuvių, latvių ir estų gyvena Amerikoj, koks jų realus politinis svoris ir įtaka, pagaliau kokį nuošimtį baltiečiai sudaro dienraščio skaitytojų tarpe. Batuno delegacijos "spaudimas" N. Y. Times redakcijai iš tiesų tegalėjo sudaryti minimalią įtaką.

N. Y. Times ir kitų pasaulinių dienraščių pastaraisiais mėnesiais rodomas didesnis dėmesys baltiškiems reikalams, matyt, tegali būti paaiškinamas dviem būdais. Pirmiausia, kaip jau minėjome, Brazaičių, Simokaičių, o ypač pačius amerikiečius sukompromitavęs Simo Kudirkos atvejis pats savaime yra pasaulinio masto laikraštinė naujiena. O kai Lietuva linksniuojama naujienų skiltyse, tai ir kitos žinios apie Lietuvą ir lietuvius įgauna didesnį aktualumą.

PRAKTIŠKESNI POLITIKAI

Antra vertus, tautinių mažumų klausimą sovietuose pastaruoju metu Vakarų viešojoje opinijoje itin išpopuliarino Sovietų Sąjungos žydų pastangos išemigruoti į Izraelį ir jų keliamos viešos demonstracijos Rusijoje.

Žydai, matyt, yra realesni ir praktiškesni politikai už dažną baltietį. Jie bematant suprato, kad kiekviena Sovietų Sąjungos tautinė mažuma, kovojanti už savo teises, yra natūralus žydų sąjungininkas. Ypač šiaurinėje Amerikoje, kur daug iškiliųjų redaktorių, publicistų, korespondentų yra žydų tautybės, eilė laikraščių spausdino straipsnius ne tik apie žydų kultūros ir religijos slopinimą sovietuose, bet ir apie Sovietų Sąjungos ribose gyvenančių kitų tautų ir tautybių priespaudą, o Baltijos kraštai juk yra vienas ryškiausių tokios priespaudos pavyzdžių.

Šioje vietoje tegalėtume įterpti, kad tokio realaus ir praktiško galvojimo iš žydų pasimokyti galėtų ne tik lietuviai, bet ir kiti baltiečiai. Politikoje ir jos tarnaitėje – propagandoje sąjungininkai nesirenkami pagal patiklumą. Bendri interesai ir bendri tikslai suveda į veiklos vienybę ir paverčia natūraliais sąjungininkais. Pagaliau žydų tauta, kaip tokia, niekuomet nė nebuvo lietuvių tautos priešu, o ypač šiandieną bendrų interesų abi tautos turi iš tiesų daug.

Atrodo, kad šitą gyvenimišką realybę pirmiausia suprato ir pradėjo tuo pagrindu veikti žydai, o lietuvių įvairūs veiksniai berods nė nepradėjo rimtų pastangų su tokiu rimtu ir paveikiu potencialiu sąjungininku ryšį užmegzti ... Politinėje veikloje racionalus protavimas ir praktiškas žvilgsnis, o nė jausminė reakcija ir kultūringam žmogui garbės nedarantys prietarai, tegali užtikrinti tos veiklos pasisekimą.

ŽURNALISTINĖ TEMA

Praeitą savaitę NL buvo išspausdintas Londono The Times straipsnio vertimas. Pastarųjų keliolikos metų bėgyje tas dienraštis lietuviškai tematikai iš tikrųjų nepaskyrė daug skilčių. Tad dienraščio Maskvos korespondento David Bonavios rašinys apie Lietuvą gal net laikytinas šiokiu tokiu įrodymu, kad tautybių klausimas Sovietų Sąjungoje aplamai pasidarė pasaulinės plotmės žur-

RUDENĖJANČIOS KAUNO GATVĖS 1970 METAIS

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

LINKIU IŠTVERMĖS

Šiame laiške įdedu 25 dol. čekį laikraščiui.

Esu pastovus laikraščio skaitytojas nuo atvykimo į Kanadą. Esu sužavėtas laikraščio tobulėjimu, ypač paskutiniu laiku.

Nuoširdžiai dėkoju laikraščio darbuotojams ir linkiu ištvermės Jūsų sunkiame darbe.

J. Riauba

NE TREMTINIAI?

Teko pasiskaityti gana išsamų pasisakymą prieš naudojimą žodžio tremtinys. Ten gana svariai sakoma, kad, jei mes save vadiname tremtiniais, tai kaip tada turime vadinti išvežtus į Sibirą?

Iš kitos pusės žiūrint, koks gi yra esminis skirtumas? Tiesa, mes gyvename gerai, net per gerai, laisvai ir saugiai, kai tuo tarpu Sibire kovojama su vargu dėl kiekvieno rytojaus. Tačiau esmėje ir vieni ir kiti gyvename be tėvynės.

Tiesa, kad anie buvo išvežti per prievartą. Smurtu. Mes gi patys pasirinkome, kur važiuoti ir laimingai atvykome į šiuos pertekusius gėrybėmis kraštus.

Tačiau ar mes to norėjome? Ar galėjome pasilikti? Ar prievarta su šautuvo buože yra jau skirtingesnė, negu tai, kad kelias atgal į tėvynę uždarytas? Kad sugrįžus vistiek greičiausia teks keliauti į Sibirą, jei ne tiesiai į kapus.

Koks tad esmėje skirtumas?

Gimto krašto ilgesys ar yra mažesnis rūmuose gyvenant, negu rąstų bakūžėje? Neretas lietuvis sako, kad nėra. O gi yra tokių, kurie tvirtina, kad dar didesnis. Sunku nepatikėti. Tas tur būt pareina nuo žmogaus. Rusai, vokiečiai, lenkai, pavyzdžiui, dažnai vaizduoja, kad nėra didesnės šioje žemėje nelaimės, kaip gyventi be savo tėvynės, nesvarbu, kur tu bebūtum, kaip tu begyventum. Adomas Mickevičius, gyvendamas pasaulio grožybių ir linksmybių mieste Paryžiuje, parašė savo pačią gražiausią poemą degančia tėvynės ilgesiu. O, štai, Bernardas Brazdžionis kartu su tūkstančiais lietuvių sako, niekaip negalįs surasti vietos savo kapui.

Viena yra tikrai aišku: jei nesame tremtiniai, tai tikrai nesame nė turistai. Nesame nė pabėgėliai, nes pabėgėlis yra toks žmogus, kuris nelaimei praėjus gali grįžti namo. Kaip, sakysime, po gaisro ar potvynio, nuo siaučiančio maro. Deja, mūsų vargas didesnis. Mūsų maras pastovesnis. Gali dar ilgokai tekti vaikščioti po salionus, kol tą marą geri vėjai išnešios.

Mes iš tikrųjų esame tremtiniai iki širdies gelmių. Ir kodėl ne? Kam rūpi tą žodį pašalinti? Tas žodis gali būti labai svarbus mūsų ir mūsų vaikų gyvenime. Primenąs kas dieną kas iš tikrųjų esam, ką šioje iš indėnų atimtoje žemėje darome, ko čia ieškom ir koks yra mūsų ateities tikslas. O tikslas yra tiktai vienas: tapti vieną dieną nebe tremtinais. Ir ta diena bus tada, kai rusas bus išrūkytas iš Lietuvos. Tada jau tikrai nebebūsime tremtiniai. Tada tikrai galės iš mūsų kalbos išnykti tas smurto žodis "tremtinys". Ne anksčiau. Pagaliau, kam šis žodis nepatinka gali jo nevartoti, o kam patinka negalima jo uždrausti. Rodos, yra toks lotyniškas posakis "de gustis non est dispudandum" — dėl skonio nesiginčysime. S. Šetkus

IŠBAIDYTIEJI IR IŠTREMTIEJI

Terminas "tremtinys" vieniems yra nepriimtinas, kaip neatatinkąs jų padėties, kitiems labai tinkamas tokiai pat padėčiai aptarti. Aišku, vienodo — visiems priimtino termino mes niekada ne-

KELIAMA Į 4 PSL.

---

nalistine tema ir kad Lietuva yra vienas ryškiausių tautinės įtampos sovietuose reiškinių. Ypač kad Londono The Times leidėjo (anglofono kanadiečio) ir daugumos redaktorių vis dėlto negalime įtarti, lietuviuose ieškant savo tautinių sąjungininkų ...

Skaitydami Vakarų spaudos Maskvos korespondentų straipsnius visuomet turime turėti omenyje, kad jie visiškai laisvai komentuoti negali. Per daug aiškiai rašydami tai, ką iš tikrųjų mato, jie sovietų įstaigų iš Maskvos tuojau būtų išprašyti. Vakarų spaudos redakcijos vadovaujasi, be abejo, teisingu žurnalistiniu dėsniu, kad geriau Maskvoje turėti nors ir apribotų teisių korespondentą ir būti tiesiogiai informuotiems, negu pasikliauti vien tik sovietiniais žinių šaltiniais.

"LAISVESNĖ ATMOSFERA"

Tad ir The Times straipsnį turime skaityti atsargiai, su tam tikrais rezervais, nepamiršdami, kad daug kas, gal būt, lieka neprisakyta. Pagaliau tik retkarčiais Lietuvą aplankyti leidimus tegaunantieji Maskvos korespondentai ne visuomet įstengia visus gyvenimo aspektus tiksliai interpretuoti. Neišvengia to nė David Bonavia, kuris, šiaip, atrodo, nepagailėjo pastangų ir teoretiškai iš anksto pasiinformuoti apie Lietuvą.

Štai, jis rašo, kad apie katalikų bažnyčios padėtį Lietuvoje leidžiamos knygos anglų ir italų kalba, ir korespondentas tai vadina "truputį laisvesne kultūrine atmosfera" Lietuvoje, palyginus su kitomis Sovietijos dalimis. O teisingesnis aiškinimas, tur būt, būtų, kad sovietai paprasčiausiai nori susikurti propagandinį arkliuką ir Vakarams parodyti, koks, žiūrėkite, laisvas religinis gyvenimas Lietuvoje. Tarp "laisvesnės atmosferos" ir propagandinės priemonės vis dėlto yra šioks toks skirtumas, kurio The Times Maskvos korespondentas kažkaip nepastebėjo ...

Tą "laisvesnę kultūrinę atmosferą" David Bonavia, be to, aiškina ir tuo, kad sovietai tokiu būdu bando propagandiškai paveikti svetur gyvenančią lietuvių tautos dalį. Tokia teorija, beje, nėra nauja. Taip įvykius kartais interpretuoja kai kurie "vilnologai" Vakaruose, taip puse lūpų prasitarti kartais mėgina ir Vakarus aplankantieji vienokie ar kitokie lietuvių tautybės sovietiniai pareigūnai.

Šiek tiek tiesos tokiuose aiškinimuose, gal būt, ir yra, bet ... Bet tai greičiausiai pačių lietuvių pareigūnų Maskvos centriniam ponam pakišama mintis ir racionalizacija, kai bandoma atsikratyti vienokio ar kitokio sovietiško absurdo ir išsiderėti vienokių ar kitokių lengvatų Lietuvai.

NE TERMINOLOGIJA RŪPI ...

Abejonių iš tiesų kelia David Bonavios aiškinimas, kad baltiečių komunistai stengiasi įdiegti naujoves ir reformas, idant Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje "sužmoginus socializmą", maždaug pagal Dubčeką... Visokie "izmai" Lietuvos ekonomistams, inžinieriams, agronomams, mokslininkams, administratoriams, — partijos nariams ir ne — matyt, mažiausiai rūpi. Dažnas jų, be abejo, nori išvengti sovietinės santvarkos absurdų, nori matyti savo tėvynę klestinčią, nori kelti Lietuvos žmonių medžiaginę gerovę ir ugdyti savo tautos kultūrą. Tai dažnas ir bando daryti, dažnai net savo asmeniška gerove rizikuodamas. O terminologija jiems tikriausiai mažiausiai rūpi.

Iškyla dar vienas klausimas: ar toks straipsnis pasaulinės svarbos dienraštyje lietuviams Lietuvoje naudingas, ar ne? Juk akivaizdu, kad tiek Vilniaus, tiek ir Maskvos atitinkamom įstaigom daug daugiau rūpi, ką apie sovietinamą Lietuvą rašo Londono The Times, negu Nepriklausoma Lietuva, Dirva ir Keleivis.

O gal dabar, apie David Bonavios straipsnį sužinojęs, koks nors šovinistiškai nusiteikęs rusų pareigūnas Vilniaus, Kauno ar Šiaulių miesto valdyboje pradės urmu, šalia lietuviškų gatvių iškabų, kalinėti rusiškus gatvių pavadinimus? Gal būt. Tačiau tokiu atveju tas pats The Times turėtų ir tokį faktą savo skiltyse paskelbti. Juk žinome, kokia Maskva yra jautri rusinimo kaltinimams.

LEDAI JAU PRALAUŽTI

Ne mūsų, svetur gyvenančių, pastangomis tai įvyko, bet ledai, atrodo, jau pralaužti, ir lietuviškoji tematika palaipsniui įsilieja į pasaulinės spaudos skiltis.

Tyla iš tikrųjų buvo bloga byla. Tai, apie ką tylima, lengviau nuslopinti. Kai pasaulinė spauda apie Lietuvą rašo, pasaulio viešosios opinijos dėmesys savaime krypsta Lietuvos pusėn, savaime kyla klausimai, kodėl žmonės iš jos tokia rizika veržiasi, kodėl ji yra valdoma rusų.

Teprisiminkime Simą Kudirką – kažin ar jis bebūtų gyvas, jei Vakarų radijo, televizijos stotys, laikraščiai ir žinių agentūros jo bandymą pabėgti nebūtų paskelbusios visam pasauliui.

Tą pasaulio viešosios opinijos dėmesį išlaikyti bene ir būtų pagrindinis realus mūsų politinis uždavinys užsieniuose. Žinoma, ne skurdūs, pasenusių faktų ir romantiškų komentarų kupini biuleteniai to gali pasiekti, bet protinga, skubi, patikima, profesionaliai patiekta, tiksliais faktais paremta informacija gali lietuviškajai tematikai praverti didžiųjų redakcijų duris ir patraukti iškiliųjų Vakarų publicistų dėmesį. Tačiau tai jau būtų kita tema ...

REM

PANORAMA

PASKIRTOS PREMIJOS

Vilniuje paskelbta apie 1971 metų Lietuvos respublikinių premijų paskyrimą. Premijų komitetas paskyrė 24 premijas mokslo ir technikos ir 6 premijas literatūros ir meno srityse.

Mokslo ir technikos srity pomirtinė premija paskirta pernai paslaptingai žuvusiam kalbininkui prof. J. Kazlauskui už jo monografiją "Lietuvių kalbos istorinė gramatika". Kita premija paskirta G. Juodpalytei, N. T. Kišūnienei, J. Rimantui, M. Ročkai ir A. Ulpiui už darbą "Lietuvos TSR bibliografija, A serija, 1547-1861". Dar kitos premijos mokslo ir technikos srityje paskirtos broliams A. ir V. Nasvyčiams (už visuomeninių pastatų rekonstrukcijų ir interjerų projektus 1956-1969 m.) ir dar visai eilei kitų mokslininkų, inžinierių.

Tragiškai žuvęs ar nužudytas prof. J. Kazlauskas buvo tiek pasižymėjęs kalbotyroje, kad net prof. J. Matulis, premijų komiteto pirmininkas ir Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas, rugp. 5 d. Tiesoje ypatingai teigiamai iškėlė prof. Kazlausko nuopelnus. Esą, jo parašyta "Lietuvių kalbos istorinė gramatika" tai pirmasis šioje srityje pačių lietuvių parašytas veikalas. Kazlausko padarytos išvados reikšmingos įvairių kalbų istorijos tyrinėtojams.

Literatūros ir meno srity premijos pripažintos: rašytojui J. Avyžiui už romaną "Sodybų tuštėjimo metas", V. Dautartui už vaikų literatūros kūrinius, solistei E. Čiudakovai už sukurtus 1965-1970 m. vaidmenis operoje, muzikui S. Sondeckiui, kamerinio orkestro vadovui, už koncertines programas 1968-1970 metais, skulpt. N. Petruliui už paminklo N. Leninui Kauno mieste sukūrimą ir B. Žilytei už iliustracijas A. Liobytės ir A. Rainio vaikų knygom.

ROŽĖS IR SPYGLIAI

Rožės ir spygliai — tokia antrašte Tiesa Jūros Baužytės straipsniu smerkia paplitusią kyšininkystės ligą Lietuvoje.

Autorė pateikia visą eilę pavyzdžių. Štai, įstaigoje tarnautoja kasdien viršininką apdovanoja gėlėmis — tai noras vėluoti ar anksčiau išeiti iš įstaigos... Degtinė ir konjako bonkos — įprasta priemonė "apdovanoti" prekybininkus ar viršininkus. Nori įsigyti šaldytuvą, jau reikia kviestis į svečius įmonės komiteto pirmininką. Jei piliečiui, moskovičiaus savininkui, ateina noras įsigyti prašmatnesnę volgą, ypač jei norima nelaukti eilės — reikia "stengtis". Atsirado tarpininkas vilnietis A. Daniš, ir jis sutiko priimti 2400 rublių "avanso". Žinoma, tai kyšis.

Baužytė teigia, kad dažnas kyšininkas patenka į teismą, kitiems gi pavyksta geriau. Tačiau aplamai dovana, jei ji nuoširdumo, dėmesio išraiška, tai jos atmesti neverta... E

NIXONAS SU SAVO RINKĖJAIS

Trumpai

— Hurikano Beth pasėkoje išsilieję potviniai Naujosios Skotijos provincijoje padarė didžiulius nuostolius, sunaikindamas kelius, pastatus, apsemdamas dirbamą žemę.

— Kovos ir įtampa šiaurinėje Airijoje auga. Airių pogrindžio organizacijos IRA vadai pasaulinei spaudai davė konferencijas, kai provincijos vyriausybė stengiasi visus pogrindžio vadus internuoti. Daugumas katalikų pradėjo pilietinio nepaklusnumo akciją.

— Kanados federalinė vyriausybė paskelbė, kad 457 valdiškose įstaigose, kuriose tarnauja 29 tūkstančiai valdininkų, ateityje dirbs prancūzų kalba. Daugumas įstaigų yra Kvebeke ir Otavos-Hull rajone.

P. E. TRUDEAU SU ŽMONA GRĮŽTA Į OTAVĄ

— Egipto, Sirijos ir Libijos valstybių galvos susitiko Damaske, kur tarėsi dėl bendros konstitucijos, kuri sujungtų tris kraštus į Arabų Respublikų federaciją.

— Britų Kolumbijoje ateityje bus moterims mokamas toks pats minimalus atlyginimas, kaip ir vyrams.

— Sydnėjuje, Australijoje, Čekoslovakijos konsulate buvo rasta nesprogusi bomba, kurią policija detonavo. Ant bombos buvo įrašyta "rugpiūčio 21 d.". Tą dieną rusai 1968 m. okupavo Prahą.

GERAI, IR BLOGAI...

ATKELTA IŠ 3 PSL.

pasisavinsime, viskas priklausys nuo mūsų būdo, bei nuotaikų...

Rašytojas Vyt. Alantas sako, kad jo padėtį tiksliausiai nusako tik žodis tremtinys. Įdomu, juk jis, kaip rašytojas, vis stengiasi rasti žodžius bei šių sąvokas liaudies-tautos, savo motinos kalboje, bet šį kartą to nepadarė.

Lietuvos žmonės tremtinius žino iš carų laikų, kada kai kas buvo paimtas už sprando ir varomas ar vežamas į Sibirą. Buvo tremtinių ir Smetonos laikais, pvz., advokatė L. Purėnienė buvo ištremta į Rokiškį. Kai kuriems neramuoliams policijos būdavo įsakyta išvykti iš Kauno, ir ten kurį laiką nesirodyti. Ar šie laikytini tremtiniais, ar tik išvarytais? Juk jie laisvai pasirinkdavo vietą kur vykti. Blogą mokinį iš mokyklos irgi išvarydavo — mandagiau — pašalindavo; blogą piemenį irgi išvarydavo; taip pat ir šunį išvarydavo.

Kitaip yra, jei kas pradeda į vandenį ar į miškelį akmenis svaidyti, ar net šaudyti. Tada tų vietų gyvūnai išsigąsta ir patys išlaksto. Jie yra išbaidyti.

Per pirmąjį karą žmonės išsigandę ateinančių vokiečių patys pabėgo iš savų vietų — jie buvo bėgliai.

Jei vaikėzas, suradęs paukštį, tupintį gūžtoje, tiesia į jį rankas (nesvarbu, kokiais tikslais), tas aišku, išsigąs ir išlėks. Argi kas sakys, kad tą paukštį ištrėmė iš gūžtos?

Tai kodėl kai kas sako, kad mus ištrėmę iš Lietuvos? Paklausus, kas, atsako — baimė. O mūsų padėtis buvo panaši tam paukščiui.

Kai žvejys meškerioja, kai pagautos žuvys blaškosi iš baimės ir kitos išlaksto, ar jos būtų buvę gaudomos ar ne. Taip padarėme ir mes, kai rūstusis žvejys Stalinas ėmė gaudyti kaimynus, gal kiek didesnes ar arčiau esančias žuvis, iš baimės išlakstėmė ir mes. Jei kuri žuvis nutrūko nuo šniūro ir pabėgo — Vyt. Alantas ją vadintų tremtine, — aš gi vadinčiau ją ištrūkusia, ar pasprukusia, nes tai geriau aptaria padėtį ir labiau tinka lietuvių kalbos dvasiai.

Taigi ištremti yra tie, kurie iš vienos vietos prieš jų norą yra perkelti į kitą vietą; išvaryti, pašalinti ar atleisti yra tie, kurie turi eiti, kur nori, o kurie nusigandę pabėga, yra baimės išvytieji, pasprukę, pabėgę, pasitraukę.

Ruskis tikriausia, čia mus matydamas, pasakė: "udral svoloč". Mes pasirinkome tą žodį, kuris mums labiau patinka ir turi tinkamą prasmę. Tik žinokite — į šiuos kraštus nei vieno niekas netrėmė (nesididžiuokite svetima garbe ar neverkite nesavomis ašaromis), ištremtieji yra Sibire. Net jei jūs, norėdami būti tremtiniais, patys nuvažiuosite į Sibirą, tremtiniais irgi nebūsite. Dail. Dagys

al gimanto skiltis

BET KAIP TAS KNYGAS PASIŲSTI?

Savo tarpe pakalbame, kartais ir mūsų spaudoje paskaitom apie galimybes (ar negalimybes) siųsti knygas iš čia į Lietuvos viešasias, mokslinių ir kultūrinių institucijų bibliotekas. Kartais bandoma siųsti ir asmeniškai, t.y., privatiems asmenims. Bent kolkas visos tos vertingos iniciatyvos balansas nėra perdaug jaudinantis ir rezultatai našūs. Palyginti, ne tiek jau mažai siunčiama, o mažas skaičius gaunamas, dažniau "dingsta" ir nebūtinai kiekvienu atveju atgal grįžta siuntėjui. Tad ypatingesnių padrąsinimų lyg ir nesimato, išskyrus asmeninius ir nuolatinius prašymus iš tėvynės bandyti ir toliau jiems siųsti lektūrą, vadovėlius, metraščius, mokslinio pobūdžio veikalus, na, ir grožinės literatūros leidinius, niekada nežinant, kokį pasisekimą praeiti visas uždangas turės kiekviena nauja siunta.

Chikagiškės Vilnies birželio pradžios viename numery buvo du straipsniai knygų siuntimo Lietuvon temomis, kuriuos pasiskaičius, gal kiek ir paaiškėja lyg ir turimos normos knygų siuntų atžvilgiu. Tiesą sakant, anie teigimai neatneša mums nieko naujo, nebent patvirtina, kad bent lietuviškos knygos kelias Lietuvon, jei ji nėra išleista "progresyviųjų" sluoksnių, ir ateity bus labai problematiškas ir netikras. Regis, ne lietuvių kalba mokslinė ir specifinė literatūra jau turės žymiai geresnes perspektyvas pasiekti adresatus Lietuvoje. Vilnis duoda ir adresus, kuriais reikėtų bandyti siųsti knygas: Lietuvos valstybinė biblioteka, Vilnius, Lenino pr. 51; Valstybinio universiteto mokslinė biblioteka, Vilnius, Universiteto g-vė 5; Lietuvos mokslų akademijos centrinė biblioteka, Vilnius, K. Požėlos g-vė 2(8); Viešoji biblioteka, Kaunas, Donelaičio g-vė 8. Galimas dalykas, kad knygos, nusiųstos Partijos istorijos institutui, Vilnius 8, Lenino pr. Nr. 12, vis jau turės galimybę išlikti, nors ir nebus prieinamos platesniems tautiečių sluoksniams.

Vilnis reiškia nuomonę, kad ten "nepageidaujamos čia, Amerikoje, išleistos visokių "vaduotojų" knygos, kuriose visaip šmeižiama ir juodinama Tarybų Lietuva".

Tačiau kitoje vietoje džiaugiamasi arčiau Akiračių kolektyvo esančių asmenų grupės užsimojimu, Vilniaus universiteto bibliotekos 400 m. sukakties proga, nusiųsti iš čia 400 įvairaus turinio knygų. Labai įdomus bandymas ir su nekantravimu tereikia laukti, ar tikrai ta visa stamboka siunta bus gauta ir priimta universiteto bibliotekoje.

Tiesa, mūsų tarpe netrūksta skeptikų, kurie norėtų nuvertinti tą knygų siuntimo iniciatyvą, pirmoje eilėje tikint, kad iš tų pastangų vis vien nieko gero neišeis, telieka tik laiko ir pinigo eikvojimas. Kiti stebėtojai šiuo metu norėtų susilaikyti nuo galutinų sprendimų, juos rezervuojant iki to meto, kai jau bus aišku, kad iš tiesų visa iniciatyva ir geri norai supliuško taip ir nepasiekę skirtojo tikslo.

Iki šiol patirtis liudija, kad didesniam optimizmui šioje plotmėje dar nėra vietos. Ar lauktina kurio teigiamesnio posūkio, tūlų pasikeitimų? Čia tegalima tik spėlioti. Tuo tarpu privatūs ar grupiniai bandymai yra tęsiami ir toliau, guodžiantis, kad vienam kitam leidiniui vis dėlto pasiseka prasiskverbti. Kai kas tai norėtų vadinti kultūrine infiltracija. Ar tikrai taip?

• Šveicarijoj, Zuericho rugpiūčio pradžioje vykusiame Europos kolokviume aktualiais elektrografijos klausimais dalyvavo Vilniaus universiteto puslaidininkių fizikos katedros vedėjas prof. dr. Jurgis Viščakas ir tos katedros docentas Arvydas Matulionis.

• Solistė Dana Stankaitytė, atvykusi Lietuvon su turistų grupe, liepos 28 d., pakviesta Kompozitorių sąjungos, koncertavo. Solistė atlikusi V. Klovos, A. Račiūno, E. Laumenskienės, V. Jakūbėno dainas ir arijas iš operų. Po koncerto ji pasidalijusi viešnagės Lietuvoje įspūdžiais.

NIXONAS ĮVEDĖ KAINŲ KONTROLĘ

ATKELTA IŠ 1 PSL.

skaičius gali labai išaugti.

JAV savo paskelbtąsias priemones, atrodo, nori pravesti be išimčių. Paskelbta, kad JAV tarptautinių mokėjimų balansas šių metų pirmajam pusmečiui rodo milžinišką deficitą. Antra vertus, Amerikos profesinės sąjungos vis labiau protestuoja prieš paskelbtą algų užšaldymą.

P. E. Trudeau pareiškė, kad Kanada Amerikai nesistengs atsilyginti panašiomis priemonėmis. Esą, geriau su amerikiečiais aiškintis, juos suprasti ir bendradarbiauti.

Nedarbo draudimo mokėjimai padidėjo birželio 27d.

Bet tai tebuvo pradžia

Jei dabar esate apdraustas nuo nedarbo ir neteksite darbo, nuo birželio 27 d. turite teisę į aukštesnius nedarbo mokėjimus. Tą dieną prasidėjo naujasis nedarbo draudimas.

Mokėjimai dabar pritaikyti uždarbiam.

Jei esate bedarbis, pirmiausia galite gauti pagrindinį nedarbo mokėjimą, kurį sudaro du trečdaliai Jūsų vidutinio uždarbio. Arba tris ketvirčius Jūsų uždarbio, jei uždirbote $50 ar mažiau savaitėje ir turite išlaikytinių.

Kiekvienu atveju iki $100 per savaitę. Kai kuriais atvejais nedarbo mokėjimus galite gauti iki 51 savaitės, jeigu darbai sunkiai gaunami krašte arba Jūsų rajone.

Dabar Jūs daug lengviau galite gauti nedarbo mokėjimus. Pakanka, kad pastarųjų metų bėgyje dirbote bent 8 savaites. O jeigu dėl ligos negalite dirbti ir jokių pajamų negaunate iš savo darbovietės, nedarbo mokėjimai mokami iki 15 savaičių. Arba jeigu Jūs laukiate kūdikio.

Be to, mes padidinome savo personalą ir turime specialiai paruoštus tarnautojus, kurie Jums gali padėti rasti kitą darbą.

Šiais metais naujasis nedarbo draudimas Jums kainuos truputį daugiau, jeigu uždirbate daugiau kaip $100 per savaitę.

Tačiau ateinantį sausį, kai daugiau kaip milijonas žmonių bus naujai apdrausti, įmokos bus visiems sumažintos.

Smulkesnę informaciją išspausdinome mūsų rašte "Guide to the New Unemployment Insurance — Information for Employees". Jeigu norite vieną egzempliorių gauti — užeikite ar paskambinkite į artimiausią Nedarbo įstaigą.

Tai didelio užsimojimo pradžia.

Naujasis nedarbo draudimas

Unemployment Insurance Canada

Assurance-chômage Canada

UŽ LAISVĄ LIETUVĮ

Kun. M. Valadka UŽ LAISVĄ LIETUVĮ. 409 psl. 1970 m. Kaina 5 dol. Gaunama pas autorių: 1743 N. Sumner Ave., Scranton, Pa. 18508, USA.

Kun. M. Valadka sąžiningai gailisi savo tautos. Tą jis įrodė 1954 m. išleistame savo veikale "Popiežiai ir Lietuva", kurio įžangos pradžia skambėjo taip: "Pažinkime praeities silpnybes, kad pasiektume ateities stiprybės". Bet tai buvo balsas, šaukiantis tyruose, nes išblaškyta tauta dar labiau susilpnėjo. O autoriui dar labiau pagailo savo žūstančios tautos ir, gerai dekadai praėjus, jis paruošė antrąjį, beveik dvigubai didesnį apeliacinį veikalą "Už laisvą lietuvį", kurį pats ir išleido 1970 m.

Šiame veikale autorius jau nebekartojo popiežinių skriaudų lietuviams, tik išreiškia nusistebėjimą mūsų emigrantiniais intelektualais, noriai talkinančiais svetimoms tvirtovėms, patys ir kitus įtaigodami statyti savais sunkiai uždirbtais pinigais bažnyčias svetimiesiems, kurie už tai "atsidėkoja" nutautinimu. Šiame 400 puslapių duota ir Vatikano milijardinių turtų statistika, kuri aiškiai atskleidžia katalikų bažnyčios materialinį iškilimą.

Duokime žodį pačiam šio veikalo autoriui: "Štai, matome, kad su komunistine Jugoslavija Vatikanas pasirašė konkordatą, o taip pat padarė rimtus žygius susiprasti su Vengrija, Čekoslovakija ir Lenkija. Jeigu jau Vatikane lankėsi sovietų užsienių reikalų ministras Gromyko, tai nėra abejonių, jog panašios derybos vyksta ir su Maskva. Labai galimas daiktas, kad Podgorno ir okupuotos Lietuvos vyskupų atsilankymai galutinai parengs susitarimus tarp Maskvos ir Vatikano.

Žinoma, tai būtų neparastas įvykis. Kai kam sensacija, o mums, lietuviams, nauja skaudi nelaimė. Pasaulinėje spaudoje randame duomenis, kokiais pagrindais buvo pasirašytas konkordatas su Jugoslavija. Šis dokumentas laikomas modeliu tolimesniems Vatikano žygiams komunistiniame pasaulyje. Iš to sandėrio būtų galima padaryti tokias išvadas:

Pirma, Lietuva, kaip ir kitos okupuotos tautos, bus pripažintos savanoriškai įsijungusios į sovietinių respublikų šeimą ir visumoje sudaro integralų valstybinį vienetą. Savaime aišku, kad šiuo sprendimu Lietuvos nepriklausomybės statusas bus atmestas.

Juk tik viena ši pozicija sudarytų milžinišką sovietijos diplomatinį laimėjimą, nes sovietai pasauliniu mastu panaudotų popiežiaus autoritetą galutiniam moraliniam lietuvių tautos nepriklausomybės idėjos palaidojimui. Ką tada kalbėtų Vašingtonas, o taip pat ir kitos valstybės, kurios dar tebėra Lietuvai palankios?

Antra, iki Jono XXIII Vatikanas žiūrėjo į komunizmą, kaip į šėtono karalystės įsikūnijimą šioje žemėje, su visomis pragariškomis baisenybėmis. Dabar gi, kai pradėtos pasirašinėti su komunistais sutartys, ši pažiūra savaime išnyks, nes jau pats susitarimo faktas įrodo, kad Vatikanas komunistinės valdžios teisėtumą pripažįsta ir patvirtina. Po to, kai komunistinės valstybės bus įtrauktos į Vatikano pripažintų, ko gero, nuo Dievo paeinančių, valdžių sąrašą, tai prieš tas valdžias veikti juk bus nuodėmė. Komunistinės vyriausybės reikalauja, ir dabar jau jiems nebus pagrindo priešintis, kad vyskupai, klebonai, vienuoliai ir kiti atsakingi bažnyčių pareigūnai atliktų ištikimybės priesaiką komunistinei vyriausybei ir pasižadėtų jai tarnauti... Juk panašūs punktai buvo įrašyti į konkordatą su Hitlerio Vokietija.

Toliau, kas seka? Nagi būtinumas atlikti komunistams svarbų patarnavimą, būtent, laisvojo pasaulio egzilus ir emigrantus sulaikyti nuo priešiško veikimo Maskvai. Vatikanui ištikimi sluoksniai jau neišdrįs dalyvauti akcijoje savo pavergtai tėvynei vaduoti, nes jiems bus draudžiamą veikti prieš Maskvą. Kaip tai atsilieptų į lietuvių laisvinimo savo tėvynės darbą, sunku ir pagalvoti. Juk lietuvių dvasininkai, o lygiai ir katalikiškos organizacijos turėtų išsijungti iš bendro lietuvių darbo kovoje su okupantais (374 - 376 psl.)".

Veikale panagrinėtos Girniaus ir Maceinos filosofinės mintys, ginančios tarptautinius ganytojų interesus, bet ne lietuvių tautą, kuri ir čia už savo teises veda nelygią kovą prieš tarptautinės bažnyčios dignitorius. Turime ir daugiau mąstytojų ir rašytojų, bet esminiais lietuvių tautos išlikimo klausimais tokio veikalo nė vienas iš jų dar nėra parašęs. Tokiu būdu, kun. M. Valadka lietuvių likiminėje literatūroje yra unikumas.

Žinoma, autorius šiuo savo veikalu lietuvių tautos neišganys, tačiau galutinėje ataskaitoje autorius turės ką pasakyti: "Klausiau Tavo švento įkvėpimo, dariau, ką galėjau... Dabar į Tavo rankas atiduodu tiktai meilę savo tautai"...

Šiuo veikalu kun. M. Valadka pasiliks lietuvių likiminėje literatūroje tuo laisvės ganytoju, tikrai nenorėjusiu praganyti savo tautos.

Alfonsas Giedraitis

MŪSŲ SPARNAI

Lietuviškajai viešumai mažai pažįstamas yra vienas, nuo 1951 m. leidžiamas žurnalas. Tai Lietuvos evangelikų reformatų kolegijos tremtyje leidžiamieji Mūsų Sparnai, kuriuos redaguoja Jokūbas Kregždė, o redakcinę kolegiją sudaro P. Bružas, E. Gerulis, P. Lampsalienė, kun. S. Neimanas, L. Palšis ir Arvydas Ramonis.

Ofseto būdu spausdinamas žurnalas yra labai rūpestingai ir tvarkingai apipavidalinamas, ir jame spausdinama apsčiai straipsnių, kurie iš tikrųjų yra verti platesnio dėmesio. Pvz., kun. S. Neimano straipsnis apie ev. reformatų bažnyčią laisvoje Lietuvoje, L. Knopfmilerio rašinys apie Klaipėdos reformatų bažnyčią, kun. S. Neimano pastabos apie buv. reformatų generalinį superintendantą kun. dr. P. Jakubėną – juk yra įdomi istorinė medžiaga visiems lietuviams.

Ev. reformatai Lietuvoje daugiausia gyveno Biržų apylinkėse, todėl jie savo žurnale nemažai vietos skiria Biržų praeičiai ir buvusiem Biržų kunigaikščiam Radvilom. Ir paskutiniame Mūsų Sparnų numeryje, kuris yra išėjęs su 1971 m. birželio mėn. data, spausdinami įdomūs straipsniai – J. Kregždės apie Biržų pilies statybą, J. Jašinsko apie Radvilų palikuonis. O tokių istorinių ir visuotinesnio dėmesio vertų rašinių nei šiame, nei buvusiuose žurnalo numeriuose netrūksta.

Suprantama, kad bažnytinės institucijos leidžiamas žurnalas nemaža vietos skiria grynai tikybinėm temom, kai kur nevengiama nė tiesiogiai polemizuoti su katalikais arba bent kai kuriais katalikų veikėjais, nors žurnale pakartotinai pabrėžiama ekumeninė dvasia.

Paskutinis Mūsų Sparnų numeris gausiai iliustruotas veikėjų, įvykių nuotraukomis ir dail. J. Dagio darbų fotografijomis.

Mūsų Sparnų redakcijos adresas: J. Kregždė, 2439 W. 51st Street, Chicago, Ill. 60632, USA.

KVEBEKO PUODŽIAI JAU BUVO ŽINOMI 1688 METAIS, BET PIRMOJI KOMERCINĖ KERAMIKOS ĮMONĖ BUVO 1860 METAIS ĮKURTA CAP-ROUGE VIETOVĖJE. KVEBEKO KULTŪROS MINISTERIJOS KASINĖJIMŲ METU BUVO RASTI ČIA ATVAIZDUOTI KERAMIKOS DIRBINIAI. OIPQ

HEROJUS

DR. ILONA GRAŽYTĖ / SVARSTYMAI APIE LIETUVIŲ PROZOS VEIKĖJUS (4)

Baltoje drobulėje Elena yra daug daugiau Garšvos pasaulio ornamentas, negu jo esmė. Grakšti, jautrios vaizduotės, moteriško Dievo sukurta, ji turėtų būti troškamos ramybės centras, bet skaitytojas nepažįsta jos kitaip, kaip tai Garšvai reikalinga. Landsbergio romano Hildė ir Tatjana yra instrumentai Juliaus brendimo procese. Santykiuose su moterimis nei Garšva, nei Julius iš esmės nepasikeičia, tik išryškėja jų bruožai.

Koks gi pagaliau šių trijų herojų likimas? Garšva bandė gyventi, kovojant su tikrove kūrybiniu aktu. Jam reikėjo neužbaigtų eilėraščių, jam reikėjo iliuzijų, jis tikėjo žodžių magika — "zoori". Absurdas gali užmušti, jei jis neformuliuojamas sau pačiam. Garšva meldėsi keltuvui ir vaikystei ir mirčiai, ir norėjo, kad atsinaujintų meilė, poezija, žmonės, gatvės. Paskutinioje savo maldoje Garšva norėtų būti išgelbėtas kaip žmogėnukas, bet riksme sutrupi tikrovė į fragmentus ir lieka skaidrios mėlynos šviesos pripildytame kambaryje žmogus, šiušilo veidu.

Romano logikoj herojus, kuris iki skausmo pergyveno kiekvieną impresiją, sunaikinamas kaip tik šio jautrumo. Garšvos ieškojimas pasibaigia tada, kai jis nustoja būti žmogumi. Škėmos herojui alienacija nėra kas kita, kaip visa žmogaus būtis — galima ją transcenduoti kūryba, bet paradoksiškai — kuo jautresnis kūrėjas savo aplinkai, tuo didesnis pavojus būti jos sunaikintam.

Kas laukia Kamanio? Kaltės jausmas dėl savo tėvo, romane išsprendžiamas gana dirbtinu būdu — Kamanis nesugeba to padaryti be savo tėvo surogato — tardytojo pagelbos, pakeliant herojų prieš gatvę, per kurią jam sunku pasiryžti pereiti. Ar Genovaitės silueto pakaks Kamaniui padėti ją pereiti, autorius nebeatsako į klausimą. Kamanis visą laiką gynėsi nuo gyvenimo ir romano gale jis tebesigina nuo prarajos baimės. Savęs gailestis ir kartais prasiveržianti savęs neapykanta vargiai ar gali būti neutralizuojama Genovaitės meile, bet eiti visvien reikės per gatvę, keltis sekantį rytą, žiūrėti į veidmainį Karalių. Kamanis rezignuoja tam faktui, kad Adomo obuolys nepraryjamas.

Jei Garšvos tikrovė suskyla į fragmentus, Julius iš fragmentų sukuria save. Iš žmonių, kurie savinosi jį, nes jiem reikėjo jo asmenyje laimėti jau senai pralaimėtą kovą, jis išmoksta nusigrįžti. Išsisklaido migla ir keliai tiesiasi tolyn. Ne kūrybinis aktas ir ne meilė galėjo išgelbėti Julių, tik pasirinkimas stovėti ant savo kojų.

Jei sustojome ilgiau prie Škėmos, Landsbergio ir Sluckio herojų, tai tam, kad paskutiniojo tipo herojus mūsų literatūroje yra dar, palyginti, naujas ir kartais dar vis sukeliantis kontroversijų. Sukelia kontroversijas, būdamas nei "pozityvūs" nei "negatyvūs", terminai, kurie literatūrinėj analizėj aplamai mažai ką reiškia. Jie nei reprezentuoja ryškiai autoriaus gyvenimo filosofijos, nei iliustruoja moralės konceptus. Ką galima tikrai apie juos pasakyti, tai kad jie yra išbaigti charakteriai — mes pažįstame juos supančią tikrovę, jų santykį su ja ir jų vidinę tikrovę. Jie keičiasi, auga ar disintegruoja, ir tai vyksta veikalo vidinės logikos rėmuose. Tai ir yra pagrindiniai reikalavimai sukurti gyvą, įtikinantį personažą.

Baigiant šią lietuvių literatūroje sutinkamų herojų apžvalgą, norisi dar kartą priminti, kad tai toli gražu dar nėra tikras skerspjūvis mūsų prozos svarbiųjų charakterių. Jokių didelių išvadų todėl ir negalim daryti. Kaip jau buvo minėta pradžioj, mūsų proza dar vis remiasi romanais, kurie piešia žmonių buitį ir labai retai klausia esminius klausimus. Tai nereiškia, kad juose nerandame klausimų apie žmogaus likimą ir jo prasmingumą. Daug personažų apie juos filosofuoja, daugelis iš jų skelbia savo užsiangažavimą ar svarsto moralines problemas. Tačiau visa tai įtikins skaitytoją tik tada, kai herojai taps tomis problemomis. "Madame Bovary" išlieka mūsų mintyse ne kaip vienas iš romanų apie neištikimybę, bet kaip romanas apie moterį Madame Bovary. Tada ir įvyksta gyvenimo metamorfozė, žodžio galia, kurios ieškome prozos puslapiuose.

Prierašas. Šita apybraiža yra santrauka paskaitos, kurią dr. Ilona Gražytė gegužės 30 d. skaitė Lituanistikos instituto suvažiavime Chicagoje.

REMIGIJUS GRAŽYS

Jei...

— Jei atslinktų čia juodi kalnai
Vieškeliais išmindžiotais, baltais,
O padangėj suktųs pelenai
Ir žinotum — tuoj tamsa ateis,

Ką tu pasakytum tiems kalnams,
Kai aplink ne dvasios ir nyku?..
— Aš, nelaukęs, kol visai sutems,
Sėčiau ant kalnų šviesius rugius.

Vienąsyk

Ar būčiau gelsva žole,
Ar lauko sausu medžiu,
Negalėčiau ramiai žiūrėti į kelią,
Ir dirbančius žmones,
Į plaukiantį dangų.
Gal būt, vien dėl to,
Kad vienąsyk
Šičia buvau žmogumi,
Tėvyne...

Rytas

Rausvos dėmės
Baltam rūke,
Rausvos dėmės
Melsvuos languos, —
Tai gaidžio balsas plauko po kaimą.
Tai gaidžio balsas plazda!
Ant sidabrinio peilio — dėmė.
Vis tiek gaidžio kraujas rėkia,
Valo rėkiantį peilį į smėlį
Žmogus vidury balto kiemo.

ANELIUS MARKEVIČIUS

Herojui egzistencija

Išėjęs iš braižyklos, sankryžoje stabtelėjau. Mane traukė namo, bet paėmiau save nagan ir pasukau į alaus barą. Siandien aš visiškai nenorėjau alaus, buvo vėsoka diena, bet pusvalandį man reikėjo kažkur sugaišti. Sūnus sakė grįšiąs tik pusę septynių, laboratoriniai darbai ar kas ten. Bet aš nujaučiau, kur jis užtruks. Pagaliau suprato, — ne veltui mudu vakar tiek ilgai kalbėjom.

Geras dalykas vis dėlto tie alaus barai. Stovi visi kaip prie girdyklų ir linguodami mirko ūsus. Daugiausia raudonomis nosimis. Antai ir dabar stoviniuoja keletas. Tai puikūs, bet truputį nelaimingi vyriokai, kažkur, kažkada lemtingu momentu suklupę. Vienas sėkmingai pradėjęs studijas, bet nebaigęs; antras buvęs labai gabus aktorius, vaidinęs daugely teatrų, tačiau jį „išėdė"; trečias pajutęs, kad nemyli žmonos ir išsiskyręs, o kai galutinai išsiaiškinęs savo sielos virpesius ir supratęs, kad vis dėlto ją myli, buvę jau vėlu...

Jie, aišku, nekalti dėl to, kaltas kažkas kitas; girdi, lemtingu momentu niekas nepadėjęs, ir dabar visi abejingi jų likimui, tad kas belieka...

Ginčytis bergždžias dalykas. Taip, visi abejingi ir nejautrūs, skatiko nieks veltui neduos, jeigu pats neturi, bokalo alaus nepastatys. Šiais klausimais aš pasikaustęs, nes dažnai vakarais, sėdėdamas prie televizoriaus, ginčijuosi su sūnum — pirmo kurso studentu. Jis irgi nepatenkintas. Šeštadienio ar sekmadienio vakarą nėra kur nusitrenkt. Kinas, šokiai, būrelio susirinkimai... Ar čia gyvenimas! Jeina dėstytojas, atsistok; praleidai paskaitą — aiškintis. Studentui turi būti viskas leista. O kur klubai, baseinai, jaunimo kavinės! Vasarai reikėtų nors motoroleri ar jachtą turėt...

— Fotoaparatą jau dabar galėtum turėt, — tokiais atvejais sakau. — Net pinigus tam reikalui išėmiau iš kasos.

Jis tyli, ir aš matau, kaip jame grumiasi dvi priešingos būtybės: viena geidžia aparato, o kita nenori nusikirpti plaukų, kurie beveik mentes siekia. Metras aštuoniasdešimt, platūs pečiai, muskulingos rankos ir ilgi plaukai... Mano akiai kažkaip neįprastas toks kompleksas. Ir anksčiau gatvėj matydavau panašius ansamblius, bet jie manęs nežeidė. O tokiam ansambliui atsiradus namuose ir kas dieną juo gėrintis, manyje kažkas pradėjo tartum irti, aš ėmiau prarasti estetinę pajautą, proporcijų harmoniją. Kartais, braižydamas kokio nors statinio projektą, nejučiomis pagaunu save prailginęs vieną sparną ar per žemai nuleidęs stogą...

— Ei, seni, gal alaus pastatysi!

Aš krūptelėjau. Iš kito salės galo šaukė baltom alaus putom aptėkšta barzdele Luobelė, kažkada mokęsis muzikos, po to studijavęs teisę, galop metęsis į ekonomiką, bet nieko nebaigęs ir jau kelinti metai svarstąs, kokio imtis darbo... Ir ne tik šaukė. Išskėtęs rankas šlitiniavo artyn.

Greitomis maktelėjau savo alų ir nuėjau priešais. Mudu apsikabinom.

— Einam, rašalo truktelėsim, — kilstelėjo skverną. Iš kelnių kišenės kyšojo vyno butelis.

— Skubu, brolau, tik šiaip užbėgau.

— Einam, tau sakyta! — tiesė rankas.

Išsisukau ir nėriau pro duris. Užtrukau ilgiau, negu pusvalandį. Dabar jį tikrai rasiu namie, be tų ilgų karčių, siekiančių mentes. Man nereikės net persirengti, tik žvilgtelsiu — ir į parduotuvę. Kas pažadėta, tai pažadėta. Prie aparato dar reikės ir keletą filmų pridėti, tegul sau fotografuoja į sveikatą.

Šis metodas seniai mano išbandytas. Žodžiu, ekonominis skatinimas. Kai jis baigė aštuonmetę, nupirkau dviratį. Kai vidurinę, — magnetofoną. Pats laikas buvo sustot, vis dėlto studentas. Bet tie nelemti plaukai užkliuvo.

KĖLIAMA Į 8 PSL.

MODERNI KOEGZISTECIJA

ATKELTA IŠ 7 PSL.

Namuose buvo visi, sėdėjo savo nuolatinėse vietose lyg prikalti ir žiūrėjo kažkokį multiplikacinį filmą. Žmona ant sofos, jaunėlis susirangęs fotelyje, vyresnysis, atvirtęs kėdėje ir ištiesęs savo ilgšes kojas. Išdrikę ant pečių plaukai žirklių nebuvo paliesti.

Stovėjau, žiūrėjau į tuos plaukus, ir manyje kažkas tartum užšalo. Aš pajutau priešiškumą savo sūnui, pirmagimiui, kuris ilgai buvo vienintelis mūsų džiaugsmas, kol atsirado antrasis; paskui nedidelis rūpestis, kad gerai mokytųsi, nenusisuktų kieme sprando, o, kai peržengė šešiolika, — vienintelis rūpestis, kad baigtų mokyklą, koptų aukščiau, kad nerūkytų, nes jau buvo bepradedąs, kad nesusidėtų su kokiais vėjavaikiais ir neišklystų iš doro kelio. Galvojau, įstos į aukštąją, baigsis kvailiojimai. O, pasirodo, atvirkščiai, jie tik prasideda. Bet tai kažkokia nesąmonė, šitaip negali būt, su amžiumi turi ateiti ir protas, nes kitaip neįmanoma, kitaip...

— Sėsk, tėveli, ir žiūrėk, — tarė žmona. — Geri filmukai.

Savo kambary persirengiau ir grįžęs atsisėdau į laisvą kėdę. Maži žmogeliukai šokinėjo ekrane, strimgalviais vartėsi, pliauškėjo vieni kitiems per žandus ir užpakalius, griuvinėjo. Visi kvatojosi, o man nebuvo juokinga, atvirkščiai — pikta. Tas įžūlus sūnaus pasitikėjimas savimi, visiškas nepaisymas kitų man kėlė apmaudą. Sėdėjau sustingęs, o mano galvoj klostėsi vis niūresnės mintys. Kas bus iš tokių tinginių, lengvabūdžių, egoistų! Gal neteisingai auklėjam! O kaip auklėt! Gal per daug davėm! O kaip neduot, jeigu jie reikalauja kur kas daugiau. Jau praeitą sesiją stipendija nutraukta, jeigu ir šią suklups!

Filmai baigėsi, ir į sceną išėjo gauruotas gitaristas.

— Plaukai kaip mūsų Rimo, — sukikeno mažylis.

Vyresnysis siektelėjo ranka ir įgnybo jam į žandą. Tas suinkštė.

— Rimai, liaukis! — subarė motina. — Nė pasiklausyt neduosit.

Sėdėjo, tartum ne jam buvo sakoma. Koks vis dėlto jis dar naivus ir vaikiškas, jeigu šitaip erzina mažąjį. Vadinasi, jis pats ima suprasti, kad visa tai kvaila išmonė: ir tie plaukai, ir lopai ant kelnių, ir milžiniški akiniai nuo saulės... Gal praeis, gal nereikia kreipt dėmesio! Taip aš įtikinėjau save, guodžiau, jausdamas, kaip atlyžta kaustęs mane sustingimas.

— Tegul sau augina ir toliau, — pasakiau, — nors kirpimas nekainuoja.

— Ką aš galiu padaryt, jeigu visi taip nešioja. Apskritai tu neteisingai žiūri į dabartinį jaunimą, reikalinga moderni koegzistencija: kiekvienas elgiasi taip, kaip jam patinka — ir jokių priekaištų. Jeigu aš pradėčiau tave kritikuot, kas būtų. Pasižiūrėk į savo kostiumus! Tokio kirpimo dėvėjo prieš dvejus trejus metus. Beviltiškai atsilikai nuo mados. O šiandien mada ne tik išviršinė forma, bet ir didelė prasmė: jeigu barzda, tai menininkas; ilgi plaukai ir nerūpestinga apranga, vadinasi, žmogus plačių pažiūrų, laužantis nusistovėjusias tradicijas. Mada retkarčiais kartojasi, bet jau visiškai kitu turiniu. Pavyzdžiui, dar aštuonioliktam šimtmety moterys nenešiojo kelnaičių. Dabar ta mada vėl grįžta.

— Rimai, baik savo filosofijas, — subarė jį motina.

Tai ne pirmas toks pašnekesys. Ir kai jis taip kalba, aš pasijuntu be galo senas, nors man dar tik keturiasdešimt septinti. Atrodo, kad aš pats pergyvenau visą išviršinę žmonijos evoliuciją. Savo akimis mačiau trumpomis striukėmis ir togomis apsisiautusius graikų vyrus, mačiau viduramžių dabitas aptemptom baltom kelnėm, puošniais surdutais ir garbanotais plaukais; mačiau devyniolikto šimtmečio trapias moteris pūstais krinolino sijonais, suveržtom talijom ir, matyt, dėl to baisiai išblyškusias; vėl

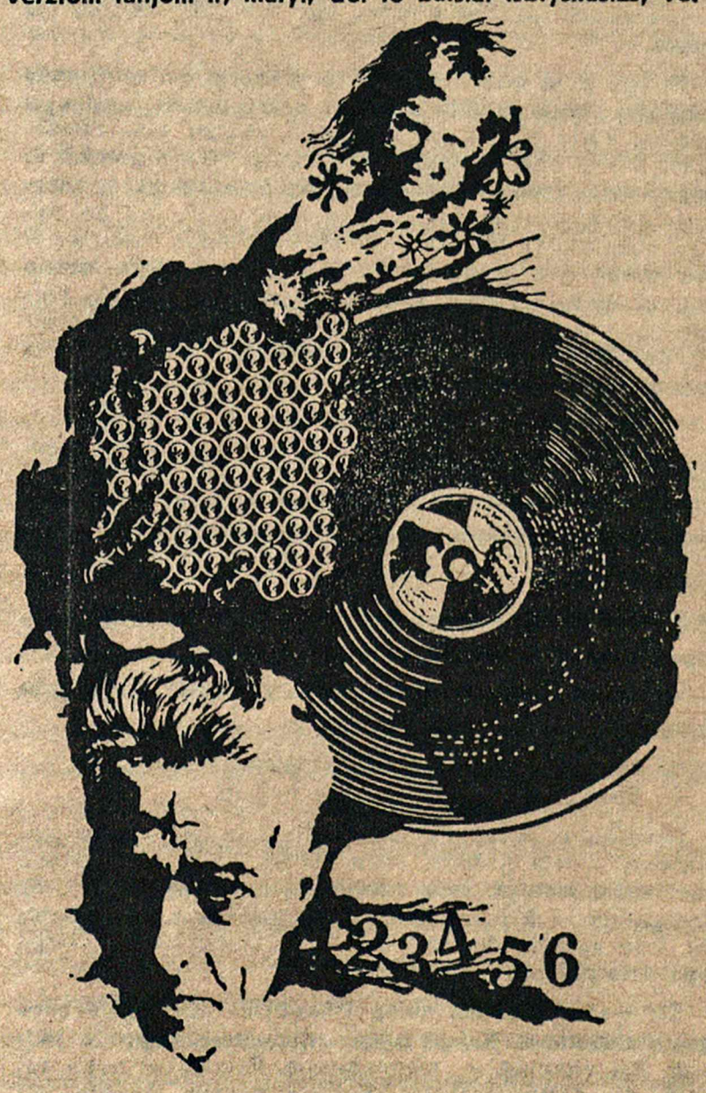

A. Žviliaus pieš.

mačiau — jau racionalizmo laikotarpiu — saikingas drabužių linijas, nes žmonijai buvo blykstelėjusi elektros lemputė, tartum išryškinusi disproporcijas, ji jau turėjo garo mašiną ir bandė motorą; po to mačiau, kaip šitas istorijos ratas tartum sutriko, čia įsismagindamas, čia vėl sustodamas ar sukdamasis atgal; žmonija, keisdama savo išorę, ėmė beprotiškai skubėti, ir kas neseniai buvo dievinama, tą vėliau maišė su dumblais, kol vėl ištraukdavo iš užmaršties ir blokšdavo it kažką naują, nematytą ir todėl patrauklų; siauras kelnes keitė plačios ir plačias — siauros, batai smailėjo, tai vėl darėsi buki, ilgas sukneles pakirpo per sprindį aukščiau kelių, o netrukus vėl ilgino, dabar jau iki žemės. Kažkas buvo nesuprantama tuose madų dėsniuose. Beje, ką jis ten sapaliojo apie moteriškas kelnaites! Argi grįžta tokia mada! Kvailystė, juk kadaise tai visai nebuvo mada, o civilizacijos pažanga, išradimas, kaip nosinė arba šakutė. Pasakiau:

— Matau, tu pasikaustęs istorikas, jeigu net žinai, kada moterys pradėjo nešiot kelnaites. Gal kartais žinai, kas toks buvo Levenhukas!

— Tėti, aš žinau, — klyktelėjo mažasis.

Pagrasinau jam pirštu.

— Levenhukas, Levenhukas, girdėtas... — mykė prikandęs lūpą, — atrodo, pop muzikos...

— Hi, hi, hi, — suspigo iš džiaugsmo mažasis, — jam tik ir rūpi pop muzika. Levenhukas pirmas padarė didinamuosius stiklus ir pamatė mikrobus, štai...

— Aa, sumaišiau, labai panašus sąskambis, — su visažinančio filosofo ramumu pasakė. — Menka čia bėda.

— Ką gi, pradžia visai nebloga: būsimam fizikui optikui gal ir nebūtina žinot apie pirmtakus, verčiau gitara ir ilgi plaukai.

— Tėveli, ko tu visą vakarą kimbi prie vaiko! — užtarė žmona. — Nusikirps tuos plaukus, šiandien gal nespėjo, ryt nueis.

Sūnus pasipūtė, vėl ištiesė ilgšes savo kojas, sėdėjo teisiojo poza, retkarčiais kreiva akim dėbčiodamas į mažylį, atseit, palauk, mudu dar atsiskaitysim.

Kai mudu su žmona liekam dviese, ji tuoj pradeda suokt: kas būsią su tuo vaiku, nesimoko, o sesija artėja, susidėjęs su kažkokiais neaiškiais draugais, (sūnelis, mat, aiškus ir geras, tik draugai neaiškūs), o tie plaukai — net žiūrėt koktu, irgi į draugus nusižiūrėjęs...

Ir taip graužia, graužia, kol aš, netekęs kantrybės, stveriu jį nagan. Kartais matau, kaip jis suabejoja savo kvailom išmonėm ir, atrodo, visai nedaug betrūksta, kad išmestų iš galvos tas madas, pop muzikas, tas gitaras ir staugiančius magnetofonus, bet žmona užtardama taip vikriai sumaišo kortas, kad kvailiausias lieku aš.

Atsikėlęs nuėjau į savo kambarį, užsidariau, kad negirdėčiau to nelemto televizoriaus, puikios priemonės laikui gaišinti, ir atsiverčiau naują architektūros žurnalą.

Bet skaityt nesisekė, pro mano duris skverbėsi tranki muzika, šūkaliojimai. Atsikėlęs nuėjau į saloną ir prislopinau garsą. Visi nepatenkinti garsiai atsidūsėjo.

Vėl užguliau žurnalą... Et, ko man čia per daug jaudintis dėl tų plaukų, tesižino: kaip pasiklos, taip išsimiegos. O gal jiedu su motina susitarė, gal ryt ar poryt!.. Ką gi, palauksim, pamatysim.

Tačiau bėgo laikas, o jis pareidavo vis toks pat gauruotas. Tada vieną dieną, grįždamas iš darbo, aš užėjau į kasą ir padėjau atgal pinigus. Nematys jis fotoaparato. O kai įžengiau į namus, tai net žioptelėjau iš nuostabos: vietoj ilgiausių gaurų lyg arbūzas žvilgėjo plikė, jis buvo nusiskutęs galvą.

— Kas čia vėl per išmonės!

— Tu gi norėjai šito, aš laukiu aparato.

— Bet skust nebuvo sutarta.

— Tokia mada dabar, aš nekaltas. Be to, pasigirt galiu, vėl gausiu stipkę, egzaminus išlaikiau.

Aš vėl nuėjau į kasą ir išėmiau pinigus. Porą dienų, grįžęs iš paskaitų, jis daugiau nieko neveikė, tik čiaukšėjo tuo aparatu, paskui okupavo vonią ir ryškino filmus. O vieną vakarą, kai mes žiūrėjom nuotraukas, pastebėjau, kad jo pasmakrė stipriai įžėlusi.

— Ko tu nenusiskuti, argi malonu vaikščiot tokiam apšepusiam!

— Auginsiu barzdą, — nė nemirktelėjęs pasakė. — Tokia mada dabar.

— Na, žinai... — man pritrūko žodžių.

— Tegul augina, ar tau gaila, tėveli, — užtarė žmona. — Dabar visi augina.

Aš sėdėjau ir galvojau, ką dabar reikės pažadėt, kad imtų skustis. O gal man pačiam nusiskust galvą ir užsiaugint barzdą! Jeigu mada, tai mada. Vis dėlto velniškai sudėtingas dalykas ta moderni koegzistencija...

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

1912 m. pastačius už 4 km. Spirakių bažnytkaimy valdišką mokyklą, mūsų "iškaba" užsidarė ir rudenį pradėjom lankyti valdišką mokyklą. Joje buvo trys skyriai, viso apie 60 vaikų, bet viską dėstė rusų kalba.

Mokyklos vedėjas Ubeika, vėliau Lietuvos tarnyboje buvo Šiaulių apskr. mokyklų inspektorium. Jis mokino gausiausią II skyrių. Jo žmona ruselė – III sk., o sesuo – I sk. Tikybą dėstė kunigas Digaitis. Kas rytą reikėjo perskaityti "molitva" rusiškai. Lietuvių kalbą dėstė kaip atskirą dalyką.

Apoloniją Blynaitę su broliu ir mane mokytojas priėmė gyventi jo virtuvėje, bet šeimininkė-virėja mus išnaudodavo – liepdavo indus plauti, vandenį, malkas nešioti – tai aš pabėgau į namus, bet gavęs diržo vėl buvau atgabentas. (Blynaitė baigusi u-tą ištekėjo už Šernbergo).

Sekančiais metais mūsų kaime įsteigė valdišką mokyklą (Narodnoje učilišče), tai aš perėjau į II-rą skyrių. Mokytoju buvo paskirtas Silvestras Pašakargis, kuris neseniai buvo baigęs Panevėžio mokytojų seminariją – kartu su kitais žinomais lietuviais: Balčiūnu-Švaistu, Liormanu, Saladžiumi, Šumsku, Svilu ir kt. (Tą mokytojų seminariją gražiai aprašė Švaistas leidinyje "Panevėžys"). Skaisgirių mokykla buvo daug lietuviškesnė, negu Spirakių, nes jaunas, energingas mokytojas buvo jau išauklėtas lietuviškoje dvasioje. Mokinių buvo apie 50. Kalėdų metu mokytojas ruošdavo eglutes ir, dalyvaujant tėvams, dalindavo vaikams dovanėles. Mažos mergaitės, aprengtos popieriniais rūbeliais, šoko ratelius, deklamavo – visi džiaugėsi tokia dar nematyta pramoga kaime.

Mokykloje buvo trys skyriai ir visiems dėstė tas pats mokytojas, tik kartais dainavimui pakviesdavo savo jaunesnę seserį, kuri jam šeimininkavo. Jau pirmo skyriaus mokiniai turėjo išmokti "Bože caria chrani" ir žinoti caro, carienės titulus: "Jevo Imperatorskoje Veličestvo, Gosudar Imperator Nikolai Ftaroi Aleksandrovič, Samoderžec Vserosijskij", nes inspektorius lankydamas mokyklą dažnai paklausdavo vaiką, rodydamas pirštu į caro paveikslą: "pasakyk, kas ten". Dideli, paauksuotais rėmais caro ir carienės paveikslai kabėjo ant sienų visose prad. mokyklose vienodo tipo. Taip pat, ap-

CARAS NIKALOJUS II, KURIO PAVEIKSLAS KABOJO VISOSE MOKYKLOSE

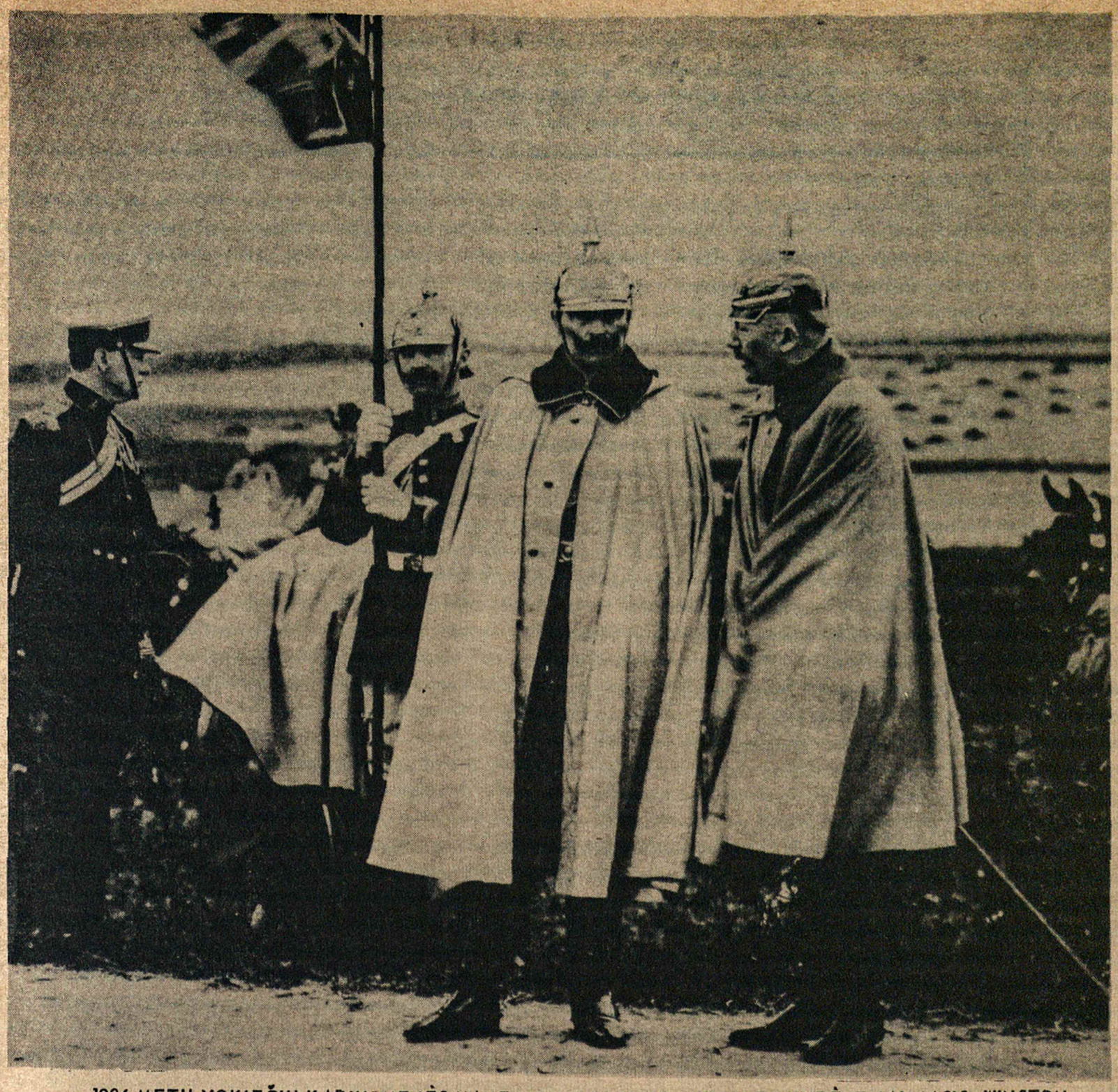

1906 METU VOKIEČIU KARIUOMENĖS MANEVRAI. KAIZERIS CENTRE. KAIRĖJE JAUNASIS WINSTON CHURCHILLIS, KAIZERIO SVECIAS

link sienas buvo iškabinti gamtos paveikslai (gyvuliai, žvėrys, paukščiai) ir žemėlapiai.

Rusų kalba buvo stipriai mokinama, reikėjo atmintinai išmokti daug eilėraščių ir pasakojimų. Krylovo pasakėčias, Nikitino ir Puškino kai kurias eiles reikėjo mokėti kaip poterius. Rusų istorija ir geografija palietė šiek tiek ir Lietuvą, kuri tada vadinosi Sievero-Zapadny kraj ir apėmė 6 gubernijas: Kauno, Vilniaus, Vitebsko, Gardino, Minsko ir Mogilevo. Pabaltę (Pribaltiskij kraj) sudarė 4 gubernijos: Kurliandijos, Liflandijos, Estliandijos ir Finlandijos.

Mokyklų inspektorium buvo rusas Birulia. Jo namuose buvo gaminami mokykloms suolai ir lentos (Panevėžyje). Jis su lietuviais buvo jau susigyvenęs ir nevedė rusinimo politikos. Du jo sūnūs tarnavo nepriklausomoje Lietuvoje inžinieriais – vienas Kaune, kitas Panevėžyje. Jie buvo jau sulietuvėję ir daug kas nežinojo, kad jie rusų kilmės. Mokyklai statyti buvo paskirtas sklypas ir suvežti rąstai, bet kilus karui liko nepastatyta.

Dauguma suaugusių kaimo jaunimo buvo beraščiai, tai mokytojas surengė vakarinius kursus ir pramokino juos skaityti, rašyti ir vaidinti. Vasarą, sekmadieniais suruošdavo populiarias paskaitas iš įvairių sričių. Sueidavo beveik visas kaimas pasiklausyti, pasikalbėti. Mokytojas gavo iš valdžios nedidelę algą – 30 rublių į mėn., bet ūkininkai atsidėkodami už jo pasišventimą, sunešdavo jam dovanų. Tai buvo tikras kaimo švietėjas – idealistas.

1914 m. perėjus į III-čią skyrių, mane ir dvi mergaites mokytojas ruošė į gimnaziją, faktinai mane į realinę, o Blynaitę ir dvarininkę Jasinskaitę į mergaičių gimnaziją. Parukų kaimas, Blynaitės tėviškė, buvo pažangiausias apylinkėj. Nors tik keturi stambūs ūkininkai, bet iš jo išėjo nemažai mokytų žmonių: Dominikas ir Leonas Blynai, kun. Rutkauskas, poetas B. Rutkauskas, dail. Pazukaitė, inž. J. Barisas ir kiti. 1915 m. frontui priartėjus mokytojas ruošėsi išvažiuoti Rusijon, *nes jis negalėjo pasilikti* Lietuvoje be algos. Jis išvažiavo kartu su A. Michelevičium, J. Titu ir P. Aleknavičium. Praleidęs karą Kaukaze, Tifliso mieste, po karo jis nebegrįžo į mūsų kaimą, bet mokytojavo Šiaulių mokytojų seminarijoje, o vėliau apsigyveno Kaune ir redagavo Kooperacijos laikraščius – Bendrą Darbą, Talką. 1935 m. Kauno kooperatininkų ekskursija, keliaudama po Lietuvą, užsuko į Tauragę. Savivaldybė suruošė jiems pietus Šaulių namuose ir susėdus prie stalo aš paklausiau šalia manęs sėdėjusio svečio, ar čia nėra kartais Pašakarnio. Jis atsakė: "yra ir sėdi šalia Jūsų". Tai mane labai nustebino, nes po 20 metų, taip netikėtai susitikę, negalėjom viens kito pažinti. Turėjom laiko per dvi valandas trukusius pietus išsikalbėti. Daugiau jo ir nebemačiau. Mirė 1954 m.

DIENRAŠČIO "NAUJIENOS" ĮSTEIGIMAS

1922 m. A. Lalys, atvykęs iš Amerikos ir viešėjęs tėviškėj, pasakojo man savo istoriją. Jis nebaigęs Mintaujos gimnazijos išvykęs Amerikon dėl to, kad tėvai vertė jį eiti į kunigus ko jis labai nenorėjo. Jei neisiąs į kunigus, tai nebegaus lėšų mokintis ir bus paimtas į rusų kariuomenę... Amerikoje jis redagavęs vieną laikraštį, o vėliau, 1914 m. įsteigęs Naujienas Chicagoje. 1957 m. Naujienų red. dr. P. Grigaitis parašė man plačiau apie Lalį ir Naujienas, tai kiek sutrumpinęs tą jo laišką čia pridedu. (Žinių mane buvo prašęs LE red. dr. J. Girnius).

Gerbiamasis, Grįžęs iš Vašingtono Konferencijos, radau Jūsų laišką, kurį tuoj atsakau, pranešdamas, ką atsimenu apie A. Lalį. Aš su juo susipažinau Berne, Šveicarijoje, 1907 m. įstojęs ten į universitetą. Antanas Lalis buvo tenai apsigyvenęs metais anksčiau. Jis buvo atvažiavęs į Šveicariją iš Amerikos. Pinigų jis gavo iš A. Olszewskio, Lietuvos leidėjo ir bankininko. Lalis apsiėmė parašyti lietuviškai-anglišką ir angliškai-lietuvišką žodyną. Gyvendamas Berne jis jis visą atliekamą laiką ir pašvęsdavo žodyno rašymui. Universitete jis studijavo filosofiją, bet po trejų metų jam pritrūko pinigų ir jisai grįžo į JAV.

Aš sugrįžau į Ameriką 1912 m. gale ir apsigyvenęs Baltimorėje, redagavau savaitraštį Pirmyn. Tų metų rudenį atėjo laiškas iš Chicagos, rašytas A. Lalio. Jis sakėsi įsteigęs bendrovę, rengiasi leisti socialistinės krypties savaitraštį ir kvietė mane jį redaguoti.

Mano sąlygos buvo priimtos ir 1914 m. vasario mėn. atvykau į Chicagą. Tuoj išleidome pirmąjį Naujienų numerį.

A. Lalis buvo Naujienų b-vės sekretorius ir laikraščio bendradarbis, o nuolatinis jo darbas buvo viename Chicagos banke. Prasidėjus Pirmajam pasauliniui karui, 1914 m. rugpiūčio pradžioje Naujienos virto dienraščiu. Tada Lalis atsisakė iš banko tarnybos ir atėjo dirbti į redakciją. Jis buvo mano padėjėjas iki 1919 m. sausio mėn., kada aš, nebepakęsdamas kai kurių suboľševikėjusių b-vės direktorių nuolatinių priekabių – rezignavau. Pagal sutartį su manim, jie neturėjo teisės kištis į redakcijos reikalus, bet jie to nepaisė, o bendrovės direktorių dauguma jų nestabdė. (Aš ir Lalis nebuvome direktoriai). Rezignuodamas, aš pasiūliau savo vieton A. Lalį, ir jisai buvo vienbalsiai išrinktas dienraščio redaktorium. Aš pasilikau tik nuolatiniu apmokamu bendradarbiu.

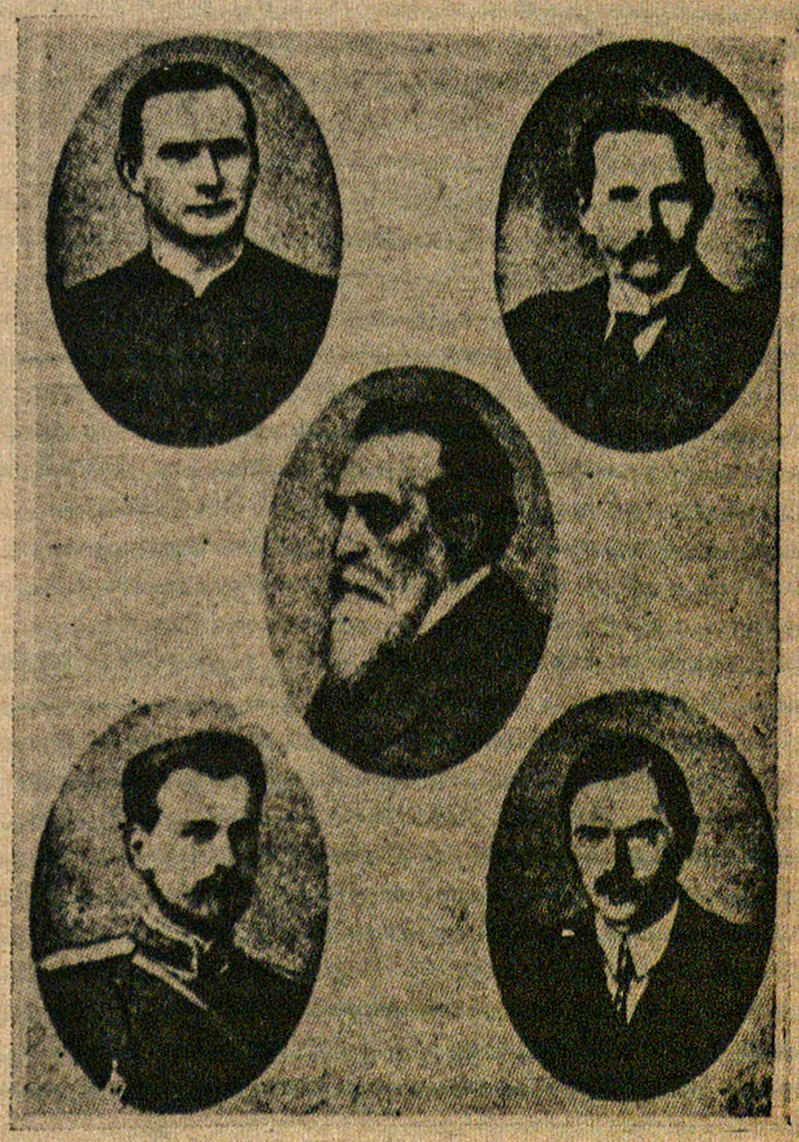

Didžiojo Vilniaus Seimo prezidiumas: Pr. Būčys, A. Smetona, J. Basanavičius, J. Stankūnas, S. Kairys.

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidenciné statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203

- TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.
- ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ

SAV. G. DESROCHERS

TEXACO

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883

ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175

- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

***

TEL. 366-7281

***

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

DATOS • VARDAI • ĮVYKIAI

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybės vyksta Chicagoje rugpiūčio 28-29 dienomis. Į jas jau užsiregistravo daugelis Chicagos žaidėjų, kaip P. Tautvaišas, A. Jasaitis, K. Jankauskas, A. Zujus, A. ir P. Šalkauskai, V. Karpuška, M. Rimkus, V. Kizlaitis, M. Mikutaitis ir kiti. Laukiame žaidėjų iš Kanados, Bostono, New Yorko, Clevelando, Kalifornijos ir kitų vietovių.

GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavime dalyvauti sutiko dr. Petras Radvila, gyvenantis Berne, Šveicarijoje. Jis suvažiavime skaitys paskaitą apie tetano profilaktiką pas žmones ir gyvulius po sužeidimų. Dr. P. Radvila šioje srityje specializavosi ir parašė mokslo darbų.

Gydytojų suvažiavime taip pat dalyvaus ir dr. John H. Bachulus. Jis 1966 m. Bowdin kolegijoje įsteigė stipendijų fondą lietuvių kilmės studentams. Savo motinos ir brolio gydytojo Mato atminimui jis fondą pavadino "Antanina Kunigonis-Marcinkevičiaus Bachulus Fund".

Gydytojų suvažiavimas įvyks rugsėjo 4-5 d. Pierre viešbutyje, New Yorke.

MEDICINOS ISTORIJA

Lietuvių gydytojų suvažiavime New Yorke, kuris įvyks rugsėjo 4-5 d., jaunas istorijos mokslininkas Ramūnas Kondratas skaitys pranešimą tema "Keli bruožai iš Vilniaus medicinos draugijos vystymosi Lietuvoje 18 amžiuje". Istorikui paskirta stipendija tyrinėti 18 šimtmečio medicinos teoriją.

Kanados Lietuvių Diena

Montrealis, Torontas ar Hamiltonas, rengdamas Lietuvių dieną, gali tikėtis, kad galų gale bendruomenės dauguma toje Dienoje dalyvaus ir tuo jau pasisekimas bus užtikrintas. Kitas dalykas yra mažai bendruomenei. Čia tenka jau labai pasistengti, kad suvažiuotų daugiau žmonių. Paprastai reklamuojama ir prašoma atvykti visų lietuvių, kas tik gali, ir, reikia pasakyti, žmonės suvažiuoja į šio krašto parengimus, nes tie parengimai visados būna suorganizuoti gerai ir įdomiai.

Ir šiais metais per 17 Lietuvių dieną bus sutrauktos visos Kanados žymiausios meno pajėgos

PENKTAJAME VAKARŲ KANADOS LIETUVIŲ SĄSKRYDYJE – Sėdi iš kairės Lethbridge seniūnas S. Noreika, Calgary atstovas P. Devenis, Vancouverio pirm. B. Vileita, Edmontono atstovė Druteikienė, KLB Kr. v-bos pirm. dr. S. Čepas, Winnipego pirm. J. Januška, Calgary atstovas K. Vaitkūnas. Stovi: Brookso seniūnas J. Tomas, Calgary pirm. A. P. Nevada, rengėjų komiteto pirm. prof. dr. K. Lederis, kun. J. Bertašius, Edmontono ap. v-bos narys A. Dudaravičius. – E. Gumbelio nuotrauka.

tam, kad suplaukę iš visų kraštų lietuviai tikrai turėtų progos pasidžiaugti ir pasididžiuoti lietuvių kultūriniu bei tautiniu darbu, be kurio lietuvybės išlaikymas būtų neįmanomas.

Palaikymas to kultūrinio ir tautinio darbo yra kiekvieno lietuvio pareipa. Žodį ar dolerį numesti ta linkme dar nėra tos pareigos atlikimas. Reikia atvykti ir dalyvauti, reikia tą dieną padaryti lietuvybės solidarumo demonstracija. Demonstracija sau ir taip pat kanadiečiams, kurie St. Catharinėje lietuvius gerai pažįsta kaip šviesią ir kultūringą tautą, visad sugebančią gerai pasirodyti.

Nevienas lietuvis neatvyksta į tą svarbią dieną vien tik todėl, kad "nebuvo laiko", atsirado "kiti, svarbūs reikalai". Kaip neatsiras, jei iš anksto tai dienai nebuvo ruošiamasi, nebuvo taip sutvarkyti reikalai, kad jie jokiu būdu nesutrukdytų dalyvauti. Taip pat, žiūrėk, "kas svarbesnio" atsitiko, "buvom pakviesti" į tokią vietą, kad negalėjom atsisakyti. Iš tikrųjų nieko nėra svarbesnio, kaip visų lietuvių dalyvavimas tautiniame darbe, kurį dirba nedidelė, bet pasišventusi b-nė, pasikviesdama į programą visus tautinius ansamblius tam, kad jų svarbų darbą pamatytų ir palaikytų kiekvienas susipratęs lietuvis.

Iš anksto ruoškimės spalio 9 ir 10 dienai.

FESTIVALIS PRIEDAINĖJ

Antrasis pabaltiečių festivalis, kurį rengia Batunas, įvyks rugpiūčio 21 d. toje pačioje vietoje kaip ir pernai, pasakiškoje latvių bendruomenės sodyboje Priedaine, Freehold, New Jersey.

NAUJAS ŠALTINIS

Mus pasiekė naujas 1971 m. birželio mėn. Šaltinio numeris, kurį Nottinghame, Didž. Britanijoje, leidžia marijonai ir redaguoja kun. S. Matulis. Redakcijos nariais nurodomi: K. A. Matulaitis, A. Geryba, V. Šlaitas, L. Švalkus ir P. Veršelis.

Eilę metų spausdintas londoniškėje Nidos spaustuvėje Šaltinis dabar spausdinamas savoje kuriamoje spaustuvėje ofseto būdu. Nauja spaudos technika leidėjams, matyt, sukelia tam tikrų rūpesčių, tačiau ilgainiui kliūtys, tur būt, nus nugalėtos.

40 psl. žurnale eilė straipsnių religinėmis ir tautinėmis temomis, yra įvairūs skyriai, ypač patrauklus Jaunimo Šaltinis, kurį redaguoja jaunas Vokietijos lietuvis Petras Veršelis, o kronikinių žinių ir žinelių ypač apie Europos lietuvius gausa Šaltinis visuomet pasižymėjo.

GINTARAS VYKSTA Į VAKARUS

Rugsėjo 1 d. Gintaro ansamblis išskrenda iš Montrealio aerodromo į Vancouverį, Edmontoną ir Winnipegą.

Numatyta tokie Gintaro pasirodymai Vakaruose: Rugsėjo 3 d., 7.30 val., Vancouverio Hungarian Club, 728 Kingsway. Rugsėjo 5 d., 8 val., Student Union Theatre, Edmonton. Rugsėjo 6 d. St. Mary's Academy, Winnipeg.

Gintaras išleido mažą leidinėlį su nuotraukom ir trumpu ansamblio pristatymu trim kalbom. Šiame pamflete bus įdėtas programos paaiškinimas.

Gintariečiai ir jų geradariai šiuo metu platina loterijos bilietus. Neatsisakykim nė vienas ir būkim visi šios kelionės dalininkais. Ne tuščia kritika, kad 2 dol. loterijos bilietas yra per brangus, bet konkreti parama gali būti įrodymas, kad mums rūpi lietuviški reikalai.

Šiuo metu Montrealis turi meninį vienetą, kuriuo gali didžiuotis. Per pora metų Gintaras padarė tiek, kò kiti vienetai nepasiekia per dešimtį metų. Jie apvažiavo daugybę Kanados ir Amerikos miestų. Jie sugebėjo gauti Kanados valdžios pasitikėjimą ir 5000 dol. paramą.

Šiandien, jei kiekvienas montrealietis nupirktų tik vieną loterijos bilietą, Gintarui nereikėtų užsitraukti kelių tūkstančių paskolos ir kelionė į Vakarus būtų džiaugsmas tolimoms vakarų lietuvių kolonijoms bei akiračių praplėtimas ir atpildas gintariečiams po nuolatinio įtempto darbo.

Smagu yra gauti už bilietų knygutę 22 dol. su prierašu: "Prigriebei mane, skaitos. Maniau, kad ten kokie keli bilietai po 25 centus, o pasirodo 11 bilietų po 2 dol...

Paimu juos ir čia prisiunčiu čekį. Juk geram tikslui. Tegul jums tas užsimojimas finansuoti jaunimo veiklą gerai pasiseka. Tėvas Placidas, Prisikėlimo parapija Toronte".

Taigi nebūkim abejingi ir nepavarykim jaunų gintariečių siūlančių loterijos bilietus, o parodykim, kad jie yra mūsų lietuviškos bendruomenės dalis ir kad mes remiam jų veiklą ir siekimus.

Norintys ir galintys paaukoti didesnę sumą gali įnešti Gintaro sąskaiton Lite. I. L.

• Vilniuje liepos mėn. išleista Jurgio Lebedžio knyga "Mikalojaus Daukšos bibliografija", 151 psl., 2.000 egz. Suregistruoti M. Daukšos raštų leidimai, ištraukų persispausdinimai, jam skirti straipsniai bei studijos ir kt. (E)

LIUDAS STANKEVIČIUS, MONTREALIO LIETUVIŠKOS RADIJO PROGRAMOS VEDĖJAS

AR JAU TURITE GINTARO LAIMĖJIMŲ BILIETĄ?

MONTREAL LITHUANIAN FOLK ENSEMBLE

"GINTARAS"

1	200.00 Dollar	
2	100.00 Dollar	
3	P. BALTUONIS	Wooden Sculpture
4	R. BUKAUSKAS	Picture
5	V. LAPINIENE	Picture
6	A. LYMANTAS	Picture
7	V. REMEIKA	Picture
8	O. SABLAUSKIENE	Picture
9	A. TAMOSAITIS	Picture
10	A. VAZALINSKAS	Picture
11	A. ZUBIENE	Picture

DRAWING — APRIL 29, 1972

Donation $2.00

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais	9.30 — 8 v. vak.
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6%
už vienų metų terminuotus indėlius	6½ %
ir virš $10.0000 - 3 metams	7%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½ %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų frauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.500.000.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	
6% už šėrus (numatoma)	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	"
6½% už 1 m. term, dep.	8¼% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų doleriu

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

hamilton

NAMAI
TALKAI

Rugpiūčio 5 d. specialiai kviestas lietuvių bankelio Talkos narių susirinkimas nutarė nupirkti bankeliui namus už 35 tūkst. dol. Pirkimui pasiūlyti namai jau buvo apžiūrėti namams pirkti komisijos ir Talkos valdybos.

Pirkinys rastas Talkai tinkamu ir nebrangiu objektu, turint galvoje šių laikų aukštas namų kainas.

Prieš pora metų buvo sudarytas namų pirkimo fondas ir tam reikalui kasmet skiriamos lėšos. Šis faktas parodo kaip sėkmingai veikia lietuvių finansinė įstaiga Hamiltone. Zp.

SAUGOKIMĖS
VAGIŲ

Vasaros atostogų metu vagišiai taikstosi apvogti tuos namus, kurių gyventojai išvykę. Tam reikalui jie pirmiausiai bando skambinti telefonu daugiau negu vieną kartą. Nesant atsakymų, jie taikstosi tuos namus apvogti, išnešant mažesnius, bet brangius daiktus, kaip televizorius, patefonus ir baldus net dienos metu pro frontines duris. Nakties metu stengiasi įeiti pro rūsių langus.

Hamiltone turime ir lietuvių, nukentėjusių nuo vagių. Geriausia apsauga išvykstant atostogų, pranešti policijai, kuri tuo laiku namus laiko sekimo zonoje. Zp.

PADĖKA

SLA 72 kuopos valdyba nuoširdžiai dėkoja aukojusiems loterijai, kuri vyko kuopos gegužinėje liepos 25 d. A. Padolskio sodyboje:

P. ir D. Dauginams iš St. Catharinės už nešiojamą radijo aparatą, hamiltoniečiams J. Bajoraičiui ir St. Pilipavičiui už rankinį laikrodį, Ig. Varnui ir A. Kaušpėdai už pinigines dovanas.

Už paruošimą dalyviams maisto nuoširdžiai dėkojame D. Jačionienei iš St. Catharinės, M. Petrauskienei ir Bajoraičiams iš Hamiltono.

Aldonai Zubrickienei dėkojame už paramą pravedant loteriją, V. Domeikai už automobilių tvarkymą gegužinės metu.

Pagaliau širdingai dėkojame visiems gegužinės dalyviams.

Kuopos v-ba

NELAIMINGAS
KRITIMAS

Paradų šokių grupės vadovė R. Vasienė nelaimingai krito savo namų kieme ir taip susitrenkė, kad dešinė ranka lūžo keliose vietose. Ligoninėje suteikus pirmąją pagalbą, ligonė gydosi namuose. Linkime greit pasveikti.

RAMU IR
ŠILTA

Mūsų kolonijoje labai ramu ir šilta. Kultūrinis judėjimas sustojo, jei neskaityti vietos SLA kuopos gegužinės, įvykusios liepos 25 d. Daug kas atostogauja arba jau grįžta pailsėję, o kiti dar tik ruošiasi vasaros poilsiui savuose ar kitų vasarnamiuose. Zp.

STREIKAS
BAIGTAS

Miesto autobusų vairuotojų streikas baigtas. Hamiltono miesto autobusų susisiekimas įėjo į normalias vėžes liepos 28 d. Streikas truko 70 dienų. Zp.

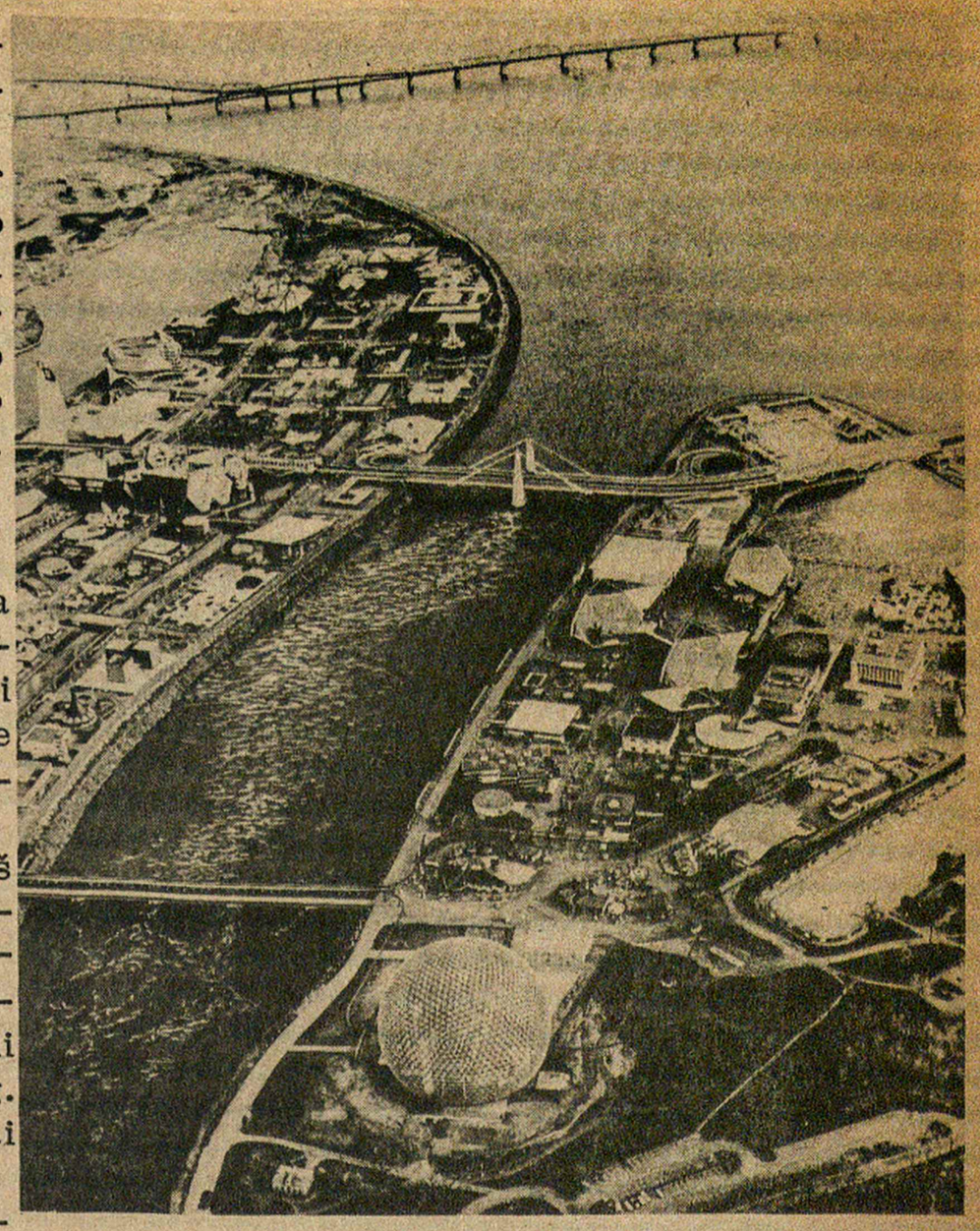

TERRE DES HOMMES PARODOS MONTREALYJE BENDRAS VAIZDAS

st.catharines

17-tos Lietuvių dienos reikalais St. Catharinės lietuvių bendruomenės valdyba dirba išsijuosusi. Aibės reikalų ir rūpesčių. Valdybos pirmininkas net savo atostogas paaukojo tiems darbams. Jam tenka dažnai ir į Hamiltoną nuvažiuoti, nes ten yra centras jaunimo suvažiavimo vakaro bei simpoziumo reikalams.

Didelė ir labai svarbi talka šiemet ateina ir iš vietinio parapijos klebono tėvo Juvenalio Liaubos. Gautos pamaldos katedroje, organizuojamas kunigų suvažiavimas, ruošiama ir planuojama įdomi tautinė paroda, kurios pagrindinė tema bus Lietuvos istorinė praeitis iki šių laikų. Tai didelis užsimojimas mažose patalpose vietinio muzejaus, tačiau bent bendri bruožai tikrai galės būti parodyti.

Šiemet ir programa bus masinė ir labai gyva. Praktika parodė, kad tik ansambliai atitinka Lietuvių dienos dvasią. Kai jaunimas dirba nuoširdžiai visus metus laiko, tai to darbo vaisių neparodžius tokia proga būtų negražu.

Dabar tie ansambliai vienas įdomesnis už kitą. Jie šoka įvairius vis gražesnius vis nematytus šokius, jie dainuoja, kalba ir net deklamuoja. Ką gražesnio ir malonesnio begalima duoti L. dienai?

Susipažinimo vakaras bus naujose erdviose patalpose. Tai jau didelis ir vertingas priedas ir, reikia manyti, tai sutrauks mases žmonių, nes gi St. Catharinė neveltui yra vadinama dar ir kitu oficialiu vardu "Garden City" — Kanados ir Amerikos ne tik turizmo centras bet ir vieninteli istorinių palikimų kraštas. Kor.

SVEČIAS
IŠ FLORIDOS

Antanas Patamsis, gyvenantis Floridoje, aplankė savo draugus panevėžiečius, kurių nebuvo seniai matęs. Kadaise Panevėžyje pirmaujantis fotografas, dabar verčiasi statyba ir jam einasi gana gerai.

Ta pačia proga aplankė Montrealį ir Torontą, jei sąlygos leis, žada atvykti dar ir į 17 Lietuvių dieną, kuri įvyks spalio 9-10 dienomis. Kor.

DIDELIS
SPROGIMAS

Staiga sprogo vienas namas ir, subirėjęs į dulkes, išlėkė į orą. Jį

OLIMPIA SF
raš. mašinėlė su lietuviškais rašmenimis – tik $69.50.

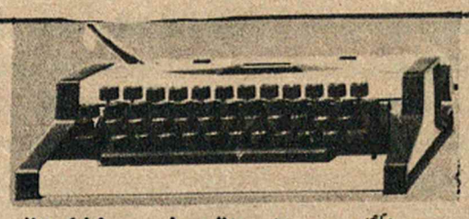

Elektrinės lietuviškos mašinėlės, skaičiavimo mašinos, kompiuteriai ir kt. Labai laukiamos Lietuvoje ir čia.

Platesnių informacijų teirautis –

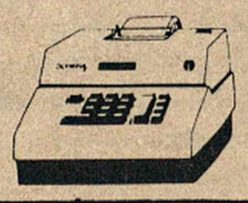

SPARTA
J. L. Giedraitis,
10 Barry Drive
E. Northport, New York 11731
Tel. (516) 757-0055

ŽEMELAPIS NEMOKAMAI

Taip, nemokamai. Tai sieninis Lietuvos žemėlapis, spausdintas keturiomis spalvomis, 24" x 20" formato.

Žemėlapyje sužymėti Lietuvos ežerai ir upės, miškai, miestai, miesteliai ir mažesnės gyvenvietės. Kiekviename lietuvio bute toks žemėlapis yra reikalingas ir būtinas, ypač ten, kur auga jauni lietuviukai — juk jiems ne tik reikalinga, bet ir smalsu smulkiau susipažinti su savo tėvų krašto geografija.

"Nepriklausoma Lietuva" šitą spalvotą Lietuvos žemėlapį nemokamai išsiųs visiems naujiems laikraščio prenumeratoriams arba tiems, kurie suras naują NL prenumeratorių ir atsiųs prenumeratos mokestį.

Vadinasi, nemokamai gauti Lietuvos žemėlapį iš tiesų nėra sunku. Pakanka tik pakalbinti savo kaimyną laikraštį užsiprenumeruoti, atsiųsti prenumeratos mokestį, o mes bematant Jums išsiųsime žemėlapį.

Pasinaudokitė čia spausdinama anketa:

NL administracijai,
Nepriklausoma Lietuva
7722 George Street,
La Salle 690, Que.,
Canada.

Prašau man siuntineti Nepriklausomą Lietuvą šiuo adresu:

_____

_____

_____

Keturių spalvų Lietuvos žemėlapį prašau išsiųsti šiuo adresu:

_____

_____

_____

Pridedu $..... kaip 12 mėnesių prenumeratos mokestį.

Metinė NL prenumerata: Kanadoje $7.50, kitur $8.00.
Remėjo prenumerata $ 12.00.

MONTREALIO LIETUVIAI SKAUTAI ŠIŲ METŲ STOVYKLOJE BALTIJOJE

pataisyti nebebus galima. Kitiems namams irgi padaryta didelių nuostolių. Sprogimo priežastis nežinoma. Manoma gasas, bet vargu, nes gasas niekad tokių nuostolių eiliniam gyvenamam namui nepadaro. Labiausiai nukentėjo pats to namo savininkas, kurio gyvybė dabar kritiškoje padėtyje. Netoli to namo gyvena keli lietuviai. Kor.

S. KUDIRKA
STANDARTE

Vietos didelis dienraštis įsidėjo S. Kudirkos nuotrauką ir reportažą iš Maskvos. Reportažas esą gautas iš pogrindžio šaltinių. Kor.

MIRĖ

Jonas Genys, Marijos Šetkuvienės brolis, mirė Lietuvoje. Kartu su Stepu Kairiu buvo baigęs Vytauto Didžiojo universiteto farmacijos fakultetą. Abu buvo geri draugai, nes abu dar ir panevėžiečiai. Buvo farmacijos valdybos Kauno skyriaus valdytoju. Profesoriavo Kauno medicinos mokykloje ir Kauno medicinos institute. Parašė mokslinį darbą "Organinės chemijos praktikos darbai ir teorijos pagrindai". Buvo biologinės ir organinės chemijos katedros docentu. Priklausė farmacininkų mokslinei draugijai, buvo jos ir Kauno sveikatos ir socialinio aprūpinimo komisijos pirmininku.

Tylus, ramus, kuklus ir tik moksliniais reikalais besirūpinąs žmogus Jonas Genys jautė sunkų spaudimą iš abejų okupantų — rusų ir vokiečių — pusės ir nemaža nuo jų kentė. Mirė 58 metų amžiaus širdies liga. Paliko žmoną ir sūnų biologą, dirbantį taip pat mokslinėse įstaigose. Palaidotas Petrašiūnuose. Palaikai buvo pašarvoti medicinos fakultete. Kaune ilsisi kitas jo brolis ir mama Elzbieta Genienė, išauginusi penkis vaikus ir išleidusi juos į mokslus. Kor.

ottawa

OTAVOS
ŽIDINYJE

Rugpiūčio 3 d. Otavos universiteto Pedagogikos fakulteto rūmuose, profesūros svetainėje įvyko Lietuvių katalikų mokslo akademijos Otavos židinio viešas susirinkimas-paskaita. Židinio pirmininkė dr. Marija Ramūnienė trumpai kalbėjo apie organizacinius reikalus ir pranešė LKMA Romoje patvirtintų naujų narių pavardes: J. Danys, G. Mitalas, K. Vilčinskas.

Otavos universiteto Pedagogikos fakulteto vicedekanas ir Lyginamosios pedagogikos centro direktorius dr. Antanas Ramūnas pristatė pagrindinį vakaro paskaitininką Chicagos State universiteto prof. G. Procutą, Otavos universiteto Lyginamosios pedagogikos centro narį.

Profesorius Račkauskas savo paskaitoje "Lietuvos mokytojo vaizdas amžių eigoje" išryškino pagrindines istorijos jėgas, formavusias mokyklų ir švietimo sistemos išsivystimą Lietuvoje, ir parodė mokytojo vaidmenį bei darbą isto-

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL
LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

La Salle AUTOMOBILE INC
366-7818
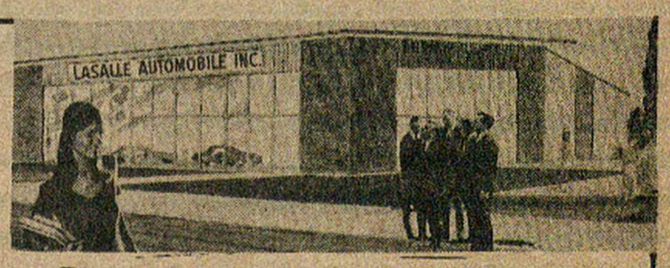

LAURENT DAIGNEAULT
Président
P A R D A V I M A S
Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks
7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.
Mechanizuotomis priemonėmis įvairus ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.
Tel. 365-3364

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

Jetté & Frères
VISKAS — MODERNIEMS NAMAMS
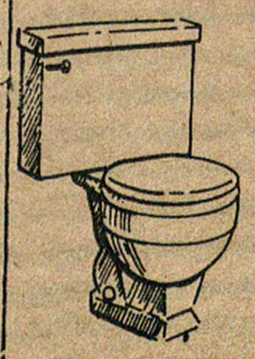
Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir naujų įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.
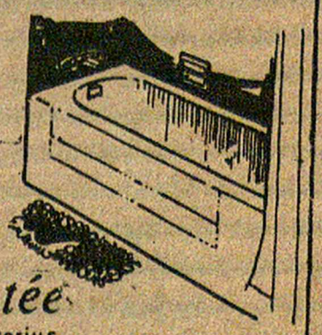
Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius.
140-2e AVENUE - 366-0330

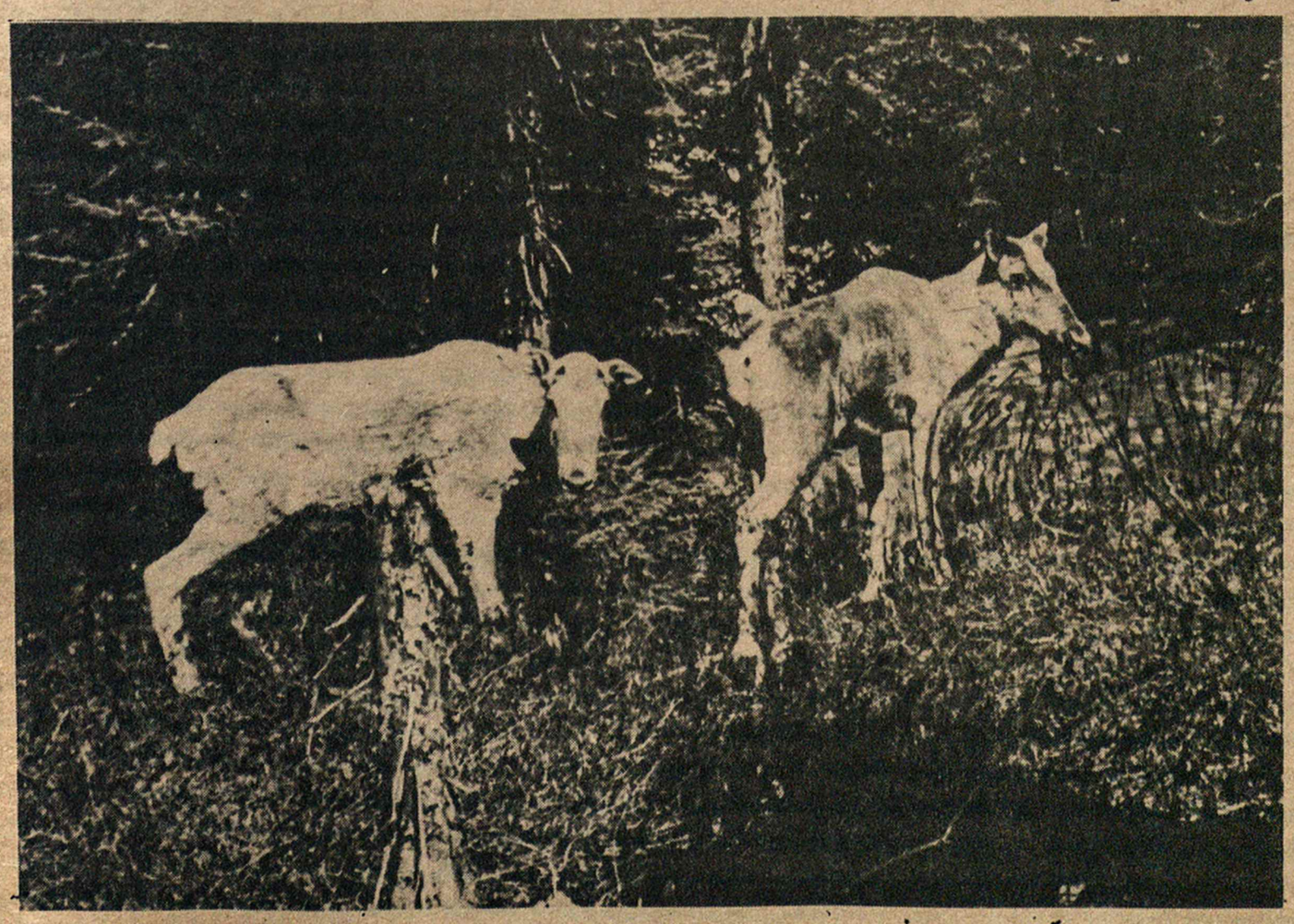

CARIBOO LAURINIJOS PARKE, KVEBEKE. CARIBOO PASIDARĖ RETAS MIŠKŲ ĮNAMIS.

Dr.J Frison, B. Sc., D. C.
Chiropraktikas
1202 St. Joseph Blvd. East
Montreal (kampas de la Roche).
Tel.: 523-3525
Atdara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

Dr.E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr.V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal,
Tel. 255-3535

Dr.A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr.J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr.A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.E.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E., Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

Ottawa

rijos tekmėje. Toliau G. Procuta, pratęsdamas pagrindinio kalbėtojo centrinę mintį, kalbėjo apie mokytojo padėtį Lietuvoje sovietiniame periode. Paskaitą sekė diskusijos ir komentarai. Po akademinės dalies buvo pasivaišinta ir apžiūrėti Lyginamosios pedagogikos centro kabinetai ir biblioteka.

Susirinkime dalyvavo gražus būrelis Otavos lietuvių ir buvo išreikštas pageidavimas ateityje turėti daugiau panašių parengimų. Pr.

montreal

NIDOS
GEGUŽINĖ

Montrealio lietuvių žvejotojų-medžiotojų Nidos klubo suruoštoji gegužinė rugpiūčio 8 d. P. Skruibio vasarvietėje praėjo su visapusišku pasisekimu.

Gražus oras ir programos naujovės sutraukė būrį klubo narių ir svečių.

Su dideliu dėmesiu buvo sekamas bekono kepimas, jo geresniam paruošimui buvo gauta per šimtą patarimų. Pirmieji kepta bekoniena buvo pavaišinti šeimininkai Skruibiai. Reta proga buvo visiems, kas norėjo paragauti "šviežienos". Jo paruošimu ir kepimu sumaniai rūpinosi A. Žiukas ir M. Kasperavičienė, kuri, kartu su M. Grinkuviene, tvarkė ir aptarnavo užkandžių stalą.

Jei vyrus daugiausia domino bekono kepimas ir "briedžių užeiga", kurią pavyzdingai aptarnavo P. ir A. Rzevuckai, tai moterys spietėsi prie lietuviškos giros statinaitės, norėdamos patirti skonį ir palyginti su seniau pačių darytąja gira Lietuvoje.

Jaunimo dėmesį traukė laimės šulinys, prie kurio net ir eilutėje teko pastovėti, norint išbandyti savąją laimę. Nenusileido ir suaugusieji. Kiek juoko ir klegesio sukėlė, kai moteriškam tinkamą daiktą ištraukdavo vyras.

Turtingą loteriją stropiai tvarkė A. Urbanavičienė ir A. Krasewskienė, platino J. A. Adomaitytės ir P. Gabrys.

Originali A. Račinsko ir jo kolegų "Country music" ir A. Kalvaičio plokštelių melodijos įnešė įvairumo ir kėlė šokėjams šokių nuotaiką.

Įvažiavimo mokesčio rinkimu rūpinosi K. Kiaušas, kuris kartu su S. Vyšniausku tvarkė ir piržiūrėjo laimės šulinį.

Ruoštoji gegužinė praėjo gražioje ir kultūringoje nuotaikoje, tuo atženklindama klubo penkerių metų sukaktį.

Klubo kasa gavo per du šimtus dol. pelno. Klubo valdybos vardu tenka visiems, kurie prisidėjo kuo nors prie gegužinės pasisekimo, padėkoti.

Sekantis Nidos parengimas bus ruošiamas ateinančių metų vasario 5 d. Tai Jaunųjų talentų vakaras, kuriame, kai ir praėjusiame talentų vakare, turės progos pasirodyti Montrealio lietuvių jaunimas. J. Šiaučiulis

GEGUŽINĖ
PALANGOJE

Kiekvieną vasarą Palangos vasarvietės gyventojai ruošia savo metinę gegužinę. Šįmet, rugpiūčio 15 d. palangiečiai ir gausus būrys jų suvažiavusių draugų maloniai praleido sekmadienį gamtoje prie ežero.

J. Mačionio ir J. Rimkaus muzikos palydimi, dalyviai šoko, linksminosi, o laimingieji džiaugėsi laimėjimais loterijoje.

SUŽEISTAS
NELAIMĖJE

Automobilių susidūrime, kuris įvyko Sherbrooke ir Iberville gatvių sankryžoje, buvo sužeistas J. Ambrasas. Notre Dame ligoniėje nukentėjusiam padarytos trys operacijos.

Ligonis jau grįžo namo.

TURTINGA
LOTERIJA

Šv. Kaz. parapijos komitetas ir šįmet nerengs bazaro, bet organizuos turtingą loteriją, kurioje galime bus laimėti 50 vertingų dovanų. Loterijos traukimas įvyks parapijos vakarienės metu lapkričio 20 d.

Komitetas parapijiečių prašo loterijai paaukoti dovanų.

LIGONIAI

Royal Victoria ligoninėje rugpiūčio 16 d. operuota buvo A. Rašytinienė.

MIRUSIEJI

65 m. amžiaus sulaukęs mirė Antanas Grimaila. Kanadoje gyveno per 40 metų. Kilęs iš Lazdijų apskrities.

PAGERBTUVĖS

Draugai ir bičiuliai Broniui Bagdžiūnui padarė staigmeną – jo 50 m. amžiaus sukakties proga jį aplankė su dovanomis ir skanėstais, pasveikino ir maloniai praleido vakarą.

JŪREIVIŲ
GEGUŽINĖ

Montrealio jūrų šaulių kuopos Neringos metinė gegužinė įvyks rugpiūčio 29 d. F. Skruibio vasarvietėje, Pointe Fortune.

Praėjusios jūrų šaulių gegužinės pavyko labai gerai. Dalyviai buvo patenkinti gera muzika, sporto žaidimais ir parsivežė gražiausius įspūdžius.

Be kitų naujovių, šį

Brangiai mamytei Lietuvoje mirus,
VYTAUTĄ TREČIOKĄ ir jo šeimą
giliai užjaučiame
Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų
Sąjungos Ottawos skyrius

Kun. JONUI BOBINUI mirus,
jo motinėlei, sesutėms, broliams ir visiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžiai gili užuojauta nuo mūsų šeimos
Ona ir Juozas Kupriai,
Jean ir Bill Robinson

VAIZDAI IS NIDOS GEGUZINES – iš k. A. Ziukas, t. K. Riaudeliūnas, M. Kasperavičienė, Skruibis, jn., M. Šiaučiulienė, K. Kiaušas, A. Skruibienė, M. Grinkienė, P. Skruibis, J. Gražys, M. Kasparevičienė, D. Gražienė, J. Adomaitytė, A. Ziukas, M. Kasparevičienė, P. Verykis.

kartą įvyks gegužinės gražuolės rinkimai. Laimėtoja gaus gražią dovaną prisiminimui.

Norintieji vykti autobusu galės juo pasinaudoti. Autobusas išvyks nuo Aušros Vartų parapijos 11 val. ryto punktualiai.

Šioje gegužinėje dalyvaus estų ir latvių veteranų atstovai.

Z.

Ginekologinis medis, arba arkivyskupo Fernandelio nužudymas

Ko gero, ir norėdamas nesugalvosi tokių paradoksų, kokie kartais gimsta moksleivių rašiniuose. Skaitytojų dėmesiui siūlome dalį originalesnių minčių, paskelbtų lenkų spaudoje ir pavadintų „Moksleiviškų sąsiuvinių humoras".

APIE DIDŽIUOSIUS ŽMONES

● Dekartas visą gyvenimą nenustojo mąstęs. Tai ir nuvedė jį į kapus.

● Edisonas mokykloje buvo tinginys, todėl jam teko gerokai padirbėti prie įvairių išradimų.

● Nepaisant silpnos sveikatos, Šopenas mirė jaunas.

● Moniuška buvo toks didis kompozitorius, kad netilpo savo kukliame bute.

● Čaplinas nuo pat gimimo dienos buvo našlaitis, bet pasižymėjo akrobatiniais sugebėjimais.

● Taip atrodė Poniatovskių giminės ginekologinis medis.

APIE ISTORIJĄ

● Ginklai, rasti prie neandertaliečio, jau buvo šiek tiek daugiau panašūs į žmones.

● Kai senovės egiptiečiai mirdavo, jie išsibalzamuodavo.

● Arkliai mylėjo totorius, nes gėrė jų pieną.

● Žana d'Ark buvo vienintelė mergelė Prancūzijoje, už ką ir susilaukė bausmės.

● Popiežiai gyveno Romoje ir nuo tėvo iki sūnaus laikėsi celibato.

● Lapkričio sukilimas neturėjo jokios reikšmės, išskyrus istorinę.

● Pasikėsinimas Sarajeve buvo vandens lašas, perpildęs statinę su parako.

● Svarbiausia pirmojo pasaulinio karo priežastis buvo arkivyskupo Fernandelio nužudymas.

APIE POLITIKĄ

● Anglijos parlamentas dviejų aukštų: jis susideda iš aukštutinės palatos ir žemutinės palatos.

● Karalius nuo prezidento skiriasi tuo, kad karalius — savo tėvo sūnus, o prezidentas ne.

APIE MEDICINĄ

● Mokinius panaudoja skiepijimui prieš šiltinę.

● Gydytojai dažnai būna moterimis ir net karininkais.

● Aš nuo vaikystės norėjau būti gydytoju ir piaustyti žmonėms rankas, kojas bei kitus jiems reikalingus organus.

● Berniukai kvėpuoja pilvu, o mergaitės — šlaunimis.

APIE ZOOLOGIJĄ

● Simbiozė — tai dviejų organizmų sutarimas.

● Kad apsaugotume soliterį nuo ligų, reikia dažnai plauti rankas.

● Žuvys pavaldžios laivybos ministrui.

● Žuvims patinka skystas deguonis, todėl jos plaukioja vandenyje.

● Liūtas ir vilkas priklauso žmogėdroms.

● Paukščiai, tame skaičiuje voverės, renka atsargas žiemai.

● Sraigės — valgomas padaras, bet tiktai Prancūzijoje.

KAIMO TEMA

● Viršum šio vizualinių įspūdžių komplekso kilo šviežiai nupiautos žolės kvapas.

● Tai buvo labai neturtingas valstietis — jis turėjo tik vieną žmoną ir tik vieną karvę.

● Jis arė, pasikinkęs karvę, nes traktoriai dar nebuvo gimę.

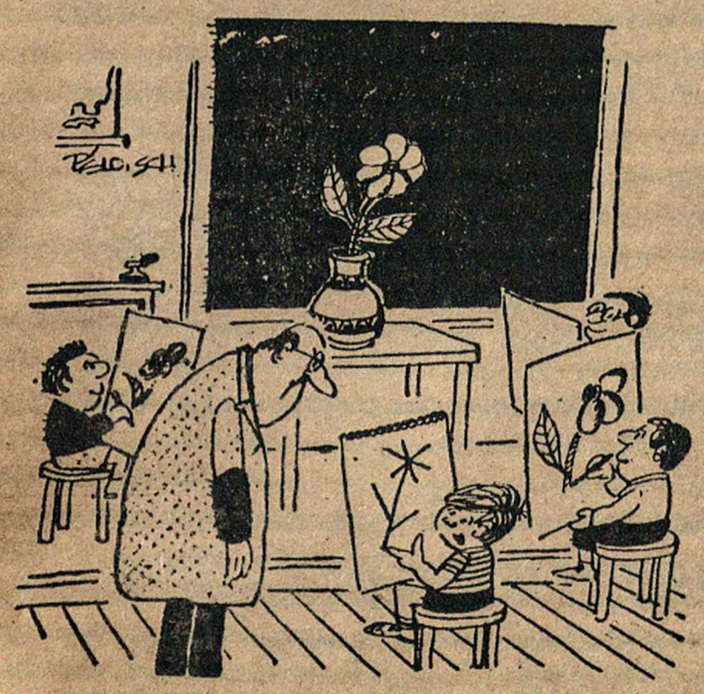

— Aš jau baigiau.

● KAIP DEGĖ VILNIUS

Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės sostinė ne kartą kentėjo gaisrus, potvynius, epidemijas ir kitas stichines negandas.

Viena didžiausių nelaimių Vilniaus istorijoje laikomas 1610 m. liepos 1 d. gaisras. Apie 9 val. ryto užsidegė mūriniai namai prie šv. Stepono bažnyčios. Tą dieną siautė didžiulis vėjas, todėl liepsnos plėtėsi į visas puses, ir netrukus apėmė didesnę miesto dalį. Sudegė net 4700 namų, dešimt bažnyčių, jėzuitų kolegijos pastatas. Ugnis artėjo prie Žemosios pilies ir greitai įsiveržė į didžiulį statinį, kuris neseniai Jogailaičių buvo pilnai atstatytas. Liepsnose sudegė katedra, sveika išliko tik šv. Kazimiero koplyčia.

Kartu su pilimi užsidegė ir netoliese stovėjęs tiltas per Nerį. Pilyje buvusi Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Žygimanto III žmona Konstancija, kartu su dvaro moterimis ryžosi gelbėtis laiveliais. Ji laimingai pasiekė kitą upės krantą, tačiau kelios jos dvariškės paskendo.

Šiai stichinei nelaimei paminėti poetas Jonas Eismontas parašė ir išspausdino keturių puslapių „Trenodiją arba graudžią dainą apie Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės sostinės Vilniaus gaisrą, prasidėjusį 1610 m. liepos 1 d., apie viso krašto piliečių liūdesį ir neapsakomus pačių miesto gyventojų ir kitų žmonių nuostolius". Pasakodamas apie ugnies siautėjimą, autorius rašė:

Įsiveržė į pilį svečias neprašytas
ir užpuolė visus pastatus.
Tuojau ėmė naikinti rūmus, sienas
Ir padarė didžiulių nuostolių.
Kam užteks ašarų,
Kad visus apraudoti.
Ten bažnyčia netrukus sudegė su visais įrengimais,
Su vargonais, altoriais, su daugybe lobių.
Išliko tik šv. Kazimiero koplyčia...

Tuo metu (1610 m.) Vilniuje buvo išspausdintos ir Jono Krajevskio eilės „Vilniaus gaisras", kur minimas ir sudegęs tiltas per Nerį.

Miestas gaisro žymes galutinai užgydė tik po keliolikos metų. Tačiau 1624 ir 1625 metais dėl atšiaurių orų prasidėjo badas. Išmirė trečdalis visų Vilniaus gyventojų. Šios negandos inspiravo įvairių draugijų ir brolijų sukūrimą. Jos rūpinosi, kad ateityje būtų galima išvengti stichinių nelaimių.

Dar 1588 m. Vilniuje buvo sukurta gailestingumo brolija „Gelbėtojas" ir Petro Skargos rūpesčiu įkurta „Mons Pietatis" draugija. 1626 m. įsteigta panaši šv. Nikodemo brolija, kurios nariai epidemijos metu gydydavo ligonius ir laidodavo mirusiuosius. Tokios institucijos buvo labai reikalingos, kadangi jau 1630 m. kilusi epidemija nunešė į kapus daug Vilniaus gyventojų.

Po didžiojo 1610 metų gaisro, kilo dar du. 1615 m. užsiliepsnojo pinigų kalykla ir sudegė keliolika pastatų. Antrasis įvyko 1630 m. netoli Bernardinų bažnyčios. Jo metu vos nesudegė šv. Mykolo bažnyčia.

V. JURKŠTAS

SUIMTI ŽYDAI

Londono The Times rugp. 2 d. įdėjo Reuterio agentūros žinią, kurioje nurodyta: 10 Lietuvos žydų buvo suimta šalia sovietų paminklo karo aukoms, jiems meldžiantis už karo metu žuvusius žydus. Apie 300 žydų buvo nuvykę prie paminklo, — paminklas jau buvęs apsuptas milicijos. Žydai buvo paprašyti pasišalinti, bet jie atsisakę.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. **727-3120** Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

WEBSTERIO ŽODYNAI!

1970 metų laida, skirta bibliotekoms. Visai nauji, neišpakuoti iš kartonų. KAINA $45.

PARDUODAMA UŽ $15.00

10% nuolaida užsakantiems 6 ar daugiau egz.

NORTH AMERICAN LIQUIDATORS
58-158 2ND AVE. N. DEPT. Q-313
SASKATOON SASKATCHEVAN

Prie COD užsakymų pridėti 1 dol. depozito. Apmokėsite išperkamuoju mokesčiu, gavę žodyną. Jei nepatiks ir žodyną 10 dienų bėgyje grąžinsite, pinigai bus Jums grąžinti. Perparduoti žodynus neleidžiama.

KRONIKA

30 METŲ SUKAKTIS

Šįmet sukanka 30 metų nuo Nepriklausomos Lietuvos įsteigimo.

Šeštadienį, spalio 2 d., Montrealyje, Aušros Vartų salėje įvyks iškilmingas šitos reikšmingos sukakties minėjimas-vakaras. Numatyta susilaukti eilės viešnių ir svečių iš tolimesnių vietų. Taip pat ruošiamasi ir įdomiai meninei programai.

Tą pačią dieną įvyks ir Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės akcininkų susirinkimas.

Platesnes informacijas skelbsime sekančiuose NL numeriuose.

— Prieškomunistiniai sukilėliai Bolivijoje užėmė prezidentūrą. Prezidentas Torres pasitraukė, sakydamas, kad kovos iki galo.

— Sydnėjaus, Australijoje, policija streikuoja. Mieste įvyko neramumų, apiplėšimų.

TŪKSTANTIS GYDYTOJŲ

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas dr. V. Paprockas pareiškė, kad sąjungos nariais yra apie 500 lietuvių gydytojų Vakaruose. Manoma, kad lietuvių gydytojų Vakaruose aplamai yra apie tūkstantį.

Abiejų sąjungų suvažiavimas rugsėjo 4-5 d. vyksta New Yorke.

● Vilniuje išleista šeštoji Juditos Vaičiūnaitės poezijos knyga "Pakartojimai". Leidinio tiražas 10.000 egz.

Kanados lietuvių skautų suorganizuota ekskursija lankėsi Anglijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Austrijoje, Vokietijoje ir Liuksemburge. Ekskursijoje dalyvavo 180 asmenų. Nuotraukoje ekskursantai Paryžiaus geležinkelio stoty atvykę iš Londono.
nauskas iš Toronto ir kt.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

JŪRŲ ŠAULIŲ KUOPA "NERINGA" VISUS MALONIAI KVIEČIA ATSILANKYTI Į

GEGUŽINĘ,

kuri įvyks rugpiūčio 29 d. P.F. Skruibio vasarvietėje, Pointe Fortune, P. Q.

Programoje:
- Geras orkestras
- Gegužinės gražuolės rinkimas
- Turtinga loterija
- Premijuotas šaudymas ir kiti sporto žaidimai
- Plaukiojimas laiveliais
- Bufetas ir baras

Norintieji galės vykti autobusu, kuris išvyks nuo Berri de Montigny stoties 10,15 val. ir nuo Aušros Vartų bažnyčios 11 val. sekmadienio rytą. Dėl smulkesnių informacijų ir registracijos skambinti: Tel: 677-5931 ir 365-3252.

Kuopos valdyba

DARBO ŠVENTĖS SAVAITGALĮ, RUGSĖJO 5 DIENĄ,
SEKMADIENĮ, VISI SUSITIKSIME
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS

IŠKYLOJE!

Iškyla įvyks G. ir J. Petrulių sodyboje.
Iš Montrealio važiuojama 7 keliu į rytus. 40 keliu sukama į kairę ir važiuojama iki Cowansville. Po Cowansville privažiuojama 13 kelio sankryža, kur sukama į kairę. Neprivažiavus West Brome, sukama į kairę keliu, vedančiu į Brome. Pravažiavus krioklį ir upelį dešinėje pusėje yra Petrulių sodyba, kuri bus kelrodžiais nurodyta.

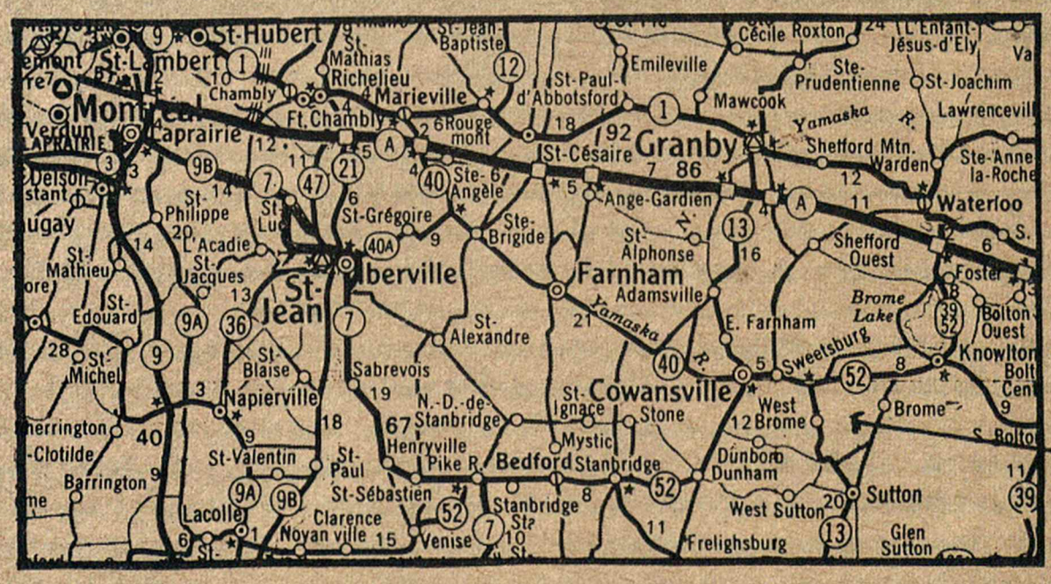

PRAMOGOS, BUFETAS IR ITIN PUIKI GAMTA!

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukštaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220